

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 25.05.2021 № 11-1

ВИСНОВОК
ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2021 РІК
У ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ

Київ 2021

Зміст

Зміст	2
Скорочення	3
Загальні підсумки виконання державного бюджету	5
I. Оцінка основних показників економічної діяльності.....	8
II. Доходи державного бюджету	11
III. Видатки державного бюджету та кредитування	19
IV. Фінансування державного бюджету та борг	32
V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети	40
Пропозиції	47
Додатки 1 – 4.....	48
Перелік діаграм	52
Перелік додатків	53

Скорочення

БКУ –	Бюджетний кодекс України
ВВП –	валовий внутрішній продукт
ВРУ –	Верховна Рада України
ГРБК –	головні розпорядники бюджетних коштів
ДАЗВ –	Державне агентство України з управління зоною відчуження
Держводагентство –	Державне агентство водних ресурсів України
Держстат –	Державна служба статистики України
ДМС –	Державна митна служба України
ДПС –	Державна податкова служба України
ДФРР –	державний фонд регіонального розвитку
ЄБРР –	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄІБ –	Європейський інвестиційний банк
ЄКР –	єдиний казначейський рахунок
ЄС –	Європейський Союз
Закон –	Закон України „Про Державний бюджет України на 2021 рік”
Казначейство –	Державна казначейська служба України
КПКВК –	код програмної класифікації видатків та кредитування
КМУ –	Кабінет Міністрів України
МБРР –	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
МВС –	Міністерство внутрішніх справ України
МВФ –	Міжнародний валютний фонд
МЗС –	Міністерство закордонних справ України
Мінветеранів –	Міністерство у справах ветеранів України
Міндовкілля –	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Мінекономіки –	Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
Міненерго –	Міністерство енергетики України
Мінінфраструктури –	Міністерство інфраструктури України
Мінкультури –	Міністерство культури та інформаційної політики України
Міноборони –	Міністерство оборони України
Мінрегіон –	Міністерство розвитку громад та територій України
Мінсоцполітики –	Міністерство соціальної політики України
Мінфін –	Міністерство фінансів України

МОЗ –	Міністерство охорони здоров'я України
МОН –	Міністерство освіти і науки України
МРТОТ –	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України
Мін'юст –	Міністерство юстиції України
НАНУ –	Національна академія наук України
НАМНУ –	Національна академія медичних наук України
НБУ –	Національний банк України
НСЗУ –	Національна служба здоров'я України
ОВДП –	облігації внутрішніх державних позик
ОЗДП –	облігації зовнішніх державних позик
ПДВ –	податок на додану вартість
ПДФО –	податок і збір на доходи фізичних осіб
ПФУ –	Пенсійний фонд України
Укравтодор –	Державне агентство автомобільних доріг України
ФГВФО –	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
COVID-19 –	гостра респіраторна хвороба COVID-19, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2

Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2021 рік у першому кварталі підготовлений Рахунковою палатою відповідно до вимог БКУ і Закону України „Про Рахункову палату” за результатами аналізу квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету за перший квартал 2021 року, наданого Казначейством Рахунковій палаті листом від 05.05.2021 № 14-06-1-06/9314, звітних та інформаційно-аналітичних даних Мінфіну, Мінекономіки, Мінсоцполітики, ДПС, ДМС, Казначейства, Держстату, НБУ, окремих ГРБК.

Загальні підсумки виконання державного бюджету

1. Доходи загального фонду державного бюджету більші плану на перший квартал на 9,9 млрд грн, або 4,7 відсотка. При цьому впродовж першого кварталу зросли:

- сума надміру сплачених до державного бюджету податків, зборів, платежів – в 1,5 раза;

- залишок невідшкодованого платникам ПДВ – на 1,5 млрд грн, або 8,4 відс., до 19,8 млрд гривень.

2. Видатків загального фонду державного бюджету проведено менше плану на перший квартал на 22,7 млрд грн, або 8,2 відсотка.

При цьому у січні – березні КМУ:

- не забезпечив дотримання вимог частини сьомої статті 20 БКУ щодо терміну затвердження порядків використання коштів і внесення змін до чинних порядків за 60-ма бюджетними програмами;

- не забезпечив дотримання вимог частини восьмої статті 20 БКУ щодо терміну затвердження паспортів бюджетних програм, що призвело до несвоєчасного затвердження 66,7 відс. паспортів бюджетних програм, що мали затверджуватися у 2021 році;

- не забезпечив дотримання вимог частини п'ятої статті 24¹ БКУ щодо терміну затвердження розподілу коштів ДФРР між адміністративно-територіальними одиницями, інвестиційними програмами і проектами регіонального розвитку;

- зволікав із прийняттям рішень про розподіл коштів за напрямками (об'єктами, заходами) за бюджетними програмами, визначеними у статті 28 Закону; як наслідок, не здійснювалися передбачені у помісячному розписі державного бюджету на січень – березень видатки на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та проведення природоохоронних заходів;

- не затвердив основних показників державного оборонного замовлення на 2021 рік.

Кредиторська заборгованість за видатками з початку року зросла на 71,8 відс. до 6 млрд грн, з неї прострочена – на 5,6 відс. до 1,3 млрд гривень.

Прострочена дебіторська заборгованість за видатками з початку року зросла на 41 відс. до 5,9 млрд гривень.

3. У січні – березні КМУ на боротьбу з COVID-19 та її наслідками скерував 75,7 відс. наявних залишків спеціального фонду державного бюджету.

При цьому КМУ вже у березні приймав рішення про перерозподіл видатків між бюджетними програмами ГРБК для спрямування коштів на боротьбу з COVID-19 та її наслідками.

4. Зросла заборгованість за позиками, наданими з ЄКР на покриття тимчасових касових розривів ПФУ для виплати пенсій і допомоги.

5. Дефіцит державного бюджету становив 25,4 млрд грн, або 10,3 відс. граничного обсягу на 2021 рік, визначеного у статті 1 Закону. Унаслідок менших від плану видатків дефіцит загального фонду становив 34,1 млрд грн, або 51,0 відс. плану на звітний період, спеціальний фонд виконано з профіцитом 8,7 млрд грн при запланованому на рік дефіциті.

6. У першому кварталі 2021 року не отримано 56,0 млрд грн, або більше чверті запланованих на звітний період надходжень для фінансування державного бюджету. Основною причиною зазначеного стало неотримання до загального фонду державних зовнішніх запозичень, які частково заміщені внутрішніми.

Від розміщення ОВДП отримано 118,7 млрд грн, або 99,1 відс. загального обсягу державних запозичень. В умовах відсутності надходжень до загального фонду від зовнішніх запозичень і збільшення потреби у внутрішніх запозиченнях, зросла середньозважена дохідність розміщених на первинному ринку ОВДП.

Суттєвими є ризики недоотримання на прийнятних умовах у визначених у Законі обсягах державних запозичень, зокрема зовнішніх у разі неотримання чергового траншу допомоги МВФ, що ускладнить здійснення запланованих видатків.

7. Неотримання коштів від державних зовнішніх запозичень стало основною причиною невиконання плану на січень – березень цього року надходжень загального фонду на 34,7 млрд грн, або 9,3 відс., що звужує можливості для своєчасного і повного здійснення видатків.

Для фінансування загального фонду державного бюджету залучалися залишки коштів на початок року і кошти ЄКР, у результаті:

- обсяг коштів загального фонду державного бюджету зменшився на 97,0 відс. до 377 млн грн;

- заборгованість загального фонду державного бюджету за отриманими з ЄКР коштами на 01.04.2021 становила 10,3 млрд гривень.

8. У звітному періоді Мінфін неодноразово вносив зміни до розпису фінансування Державного бюджету України на 2021 рік за типом боргового зобов'язання. У період припинення продажу об'єктів великої приватизації Мінфін запланував надходження коштів від приватизації державного майна у першому кварталі в сумі 3,2 млрд грн (26,7 відс. плану на рік), отримано – 530 млн гривень. Це свідчить про прорахунки і неякісне планування показників фінансування державного бюджету як загалом на рік, так і помісячно.

9. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу унаслідок ревальвації гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, зменшився на 37,6 млрд грн, або 1,5 відс., – до 2 трлн 514,3 млрд гривень.

10. Витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу, порівняно з відповідним періодом 2020 року, збільшилися на 55,7 відс. до 146,5 млрд грн і становили 38,0 відс. витрат державного бюджету, що зменшило фінансові можливості для реалізації інших бюджетних програм.

Тільки на обслуговування державного боргу в звітному періоді спрямовано кожен сьому гривню доходів державного бюджету (14,8 відсотка).

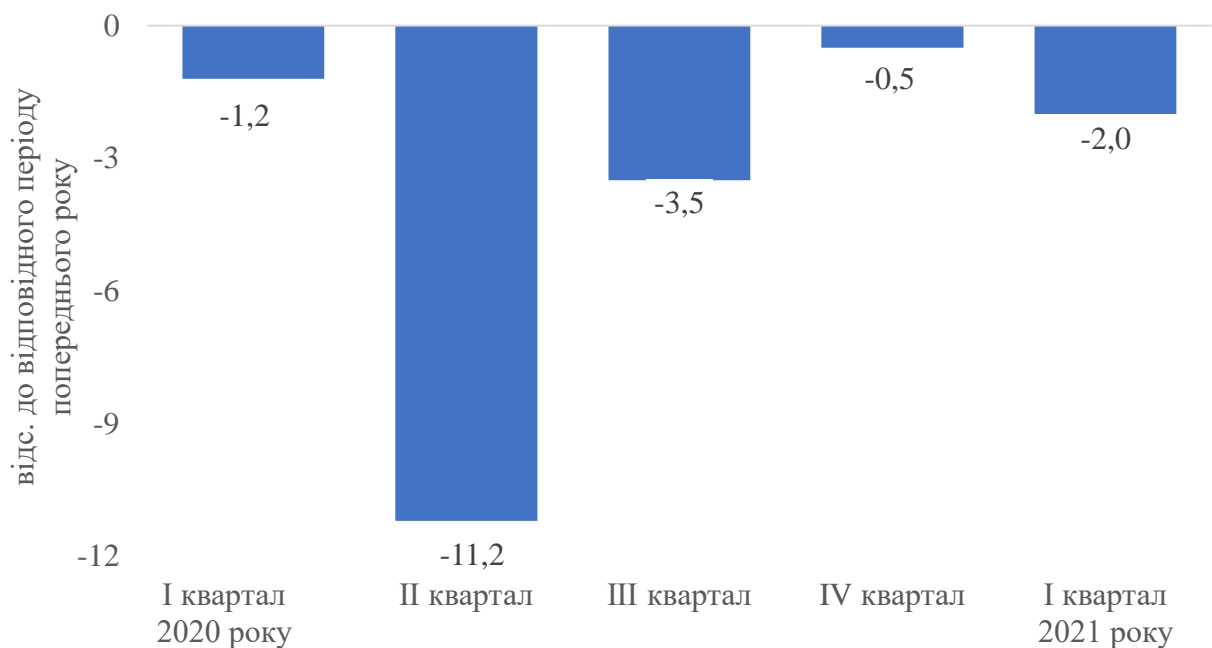
11. У звітному періоді видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам менші плану на січень – березень 2021 року на 2,6 млрд грн, або 7,9 відсотка. Це зумовлено тим, що не розпочато перерахування субвенцій за 7-ма бюджетними програмами на суму 2,1 млрд грн, видатки на надання субвенцій за 3-ма бюджетними програмами на 0,5 млрд грн, або 2,4 відс., менші плану.

I. Оцінка основних показників економічної діяльності

1.1. У першому кварталі 2021 року державний бюджет виконувався в умовах спаду економіки, який розпочався з першого кварталу 2020 року.

При затвердженні Державного бюджету України на 2021 рік враховано Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2021 – 2023 роки, схвалений постановою КМУ від 29.07.2020 № 671 (додаток 1).

Діаграма 1. Зменшення реального ВВП у першому кварталі 2021 року більше, ніж у попередньому кварталі та відповідному періоді 2020 року

У січні – березні 2021 року обсяги виробництва продукції (робіт, послуг) зменшилися у будівництві – на 12,3 відс., транспорті (вантажооборот) – на 5,9 відс., сільському господарстві (тваринництво) – на 4,8 відс., оптовій торгівлі – на 2,8 відс., промисловості – на 2,0 відс., тоді як в роздрібній торгівлі збільшилися – на 7,5 відсотка.

Промислове виробництво скоротилося менше, ніж у січні – березні торік (на 4,3 відсотка). Одним із чинників уповільнення темпів падіння обсягів виробництва стало покращення зовнішньої кон'юнктури на окремих сировинних ринках, насамперед залізної руди і чорних металів. Зокрема, середня світова ціна на залізну руду підвищилася з 87 дол. США за тонну у січні – березні 2020 року до 166 дол. США за тонну у звітному періоді, або в 1,9 раза. У результаті вартісний обсяг експорту цієї сировини збільшився, за даними ДМС, майже вдвічі. Зростання експорту залізної руди зумовило збільшення видобутку металевих руд – на 1,4 відс., з якого майже 70 відс. реалізовано за межі країни. При цьому обсяг виробництва металургійної продукції знизився на 0,6 відсотка. Також скоротився випуск товарів, більша частина яких реалізується на

внутрішньому ринку: харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – на 9,1 відс., гумових і пластмасових виробів – на 3,1 відс., текстильних товарів, одягу, виробів зі шкіри – на 2,2 відсотка.

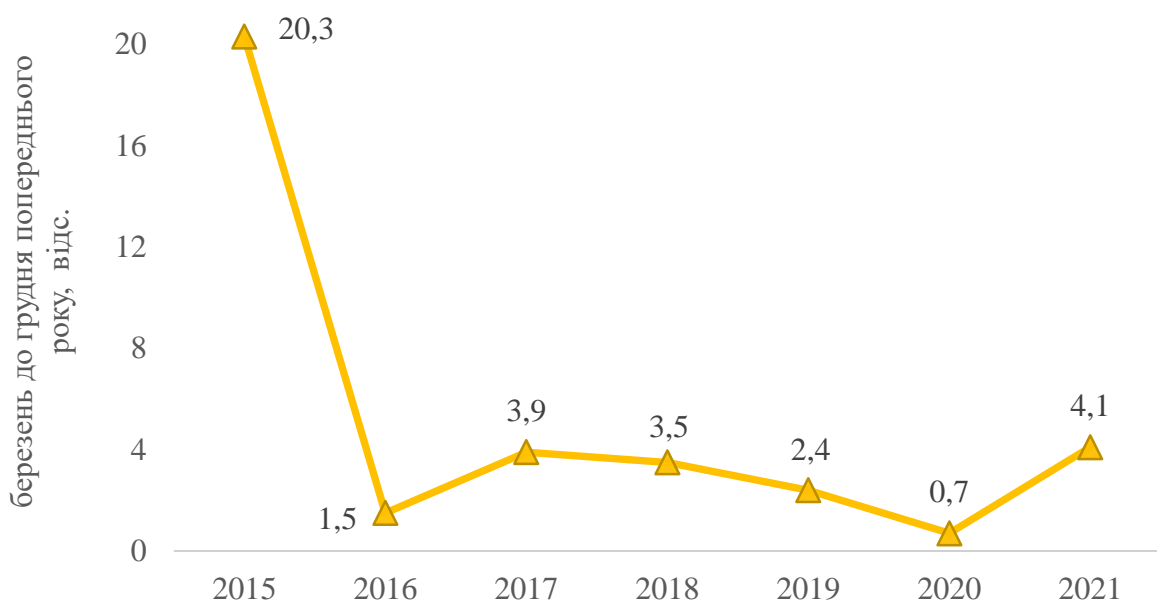
У першому кварталі 2021 року вартісний обсяг експорту товарів, порівняно з відповідним періодом 2020 року, збільшився, за попередніми даними НБУ, на 11,0 відс. за рахунок зростання, за даними ДМС, вивезення насамперед залізних руд, плоского прокату, напівфабрикатів з вуглецевої сталі, соняшникової олії, чавуну, меблів, ізольованих проводів та кабелів.

Вартісний обсяг імпорту товарів збільшився на 11,8 відс., що зумовлено насамперед зростанням ввезення в країну, за даними ДМС, природного газу і легкових автомобілів.

Тривав чистий відтік прямих іноземних інвестицій, пов'язаний з вилученням реінвестованих доходів підприємств, у сумі 301 млн дол. США.

1.2. Споживчі ціни в березні цього року до грудня попереднього року, за даними Держстату, зросли на 4,1 відсотка. У звітному періоді всупереч запровадженню Урядом державного регулювання цін суттєво подорожчали окремі соціально значущі товари. При цьому збільшилася прострочена заборгованість із виплати заробітної плати.

Діаграма 2. Індекс приросту споживчих цін у першому кварталі в 2021 році найвищий з 2016 року

На час карантину, пов'язаного з поширенням COVID-19, Уряд у постанові від 22.04.2020 № 341 „Про заходи щодо стабілізації цін на товари, що мають істотну соціальну значущість, товари протиепідемічного призначення” (зі змінами відповідно до постанов КМУ від 20.05.2020 № 392, від 18.01.2021 № 25

і від 01.02.2021 № 64) запровадив державне регулювання цін на товари, що мають істотну соціальну значущість, і товари протиепідемічного призначення, передбачивши декларування зміни роздрібних цін у разі їх збільшення, та затвердив відповідний порядок такого декларування. Із визначеного у постанові переліку товарів у березні 2021 року до грудня попереднього року, за даними Держстату, суттєво зросли середні споживчі ціни на електроенергію – на 36,6 відс., цукор – на 16,7 відс., яйця – на 16,5 відс., макаронні вироби – на 13,4 відс., птицю – на 12,7 відс., пшеничне борошно – на 11,3 відс. і хліб – на 10,0 відсотка. При цьому подешевшав природний газ – на 10,8 відсотка.

Ціни виробників промислової продукції в березні 2021 року до грудня 2020 року зросли на 15,3 відс., що перевищило прогноз, врахований при затвердженні державного бюджету на 2021 рік (на 8,7 відс.), в 1,8 раза.

Водночас перевищення в 3,7 раза індексу приросту цін виробників промислової продукції над індексом приросту споживчих цін є додатковим чинником посилення інфляційних процесів у наступних періодах.

Прострочена заборгованість з виплати заробітної плати з початку року зросла на 29,6 відс. до 3 384,5 млн грн, з яких 1 648,3 млн грн, або 48,7 відс., – підприємств державної і комунальної форми власності. Прострочена заборгованість працівникам установ (організацій) мистецтва, спорту збільшилася вдвічі, охорони здоров'я – на 83,9 відсотка.

II. Доходи державного бюджету

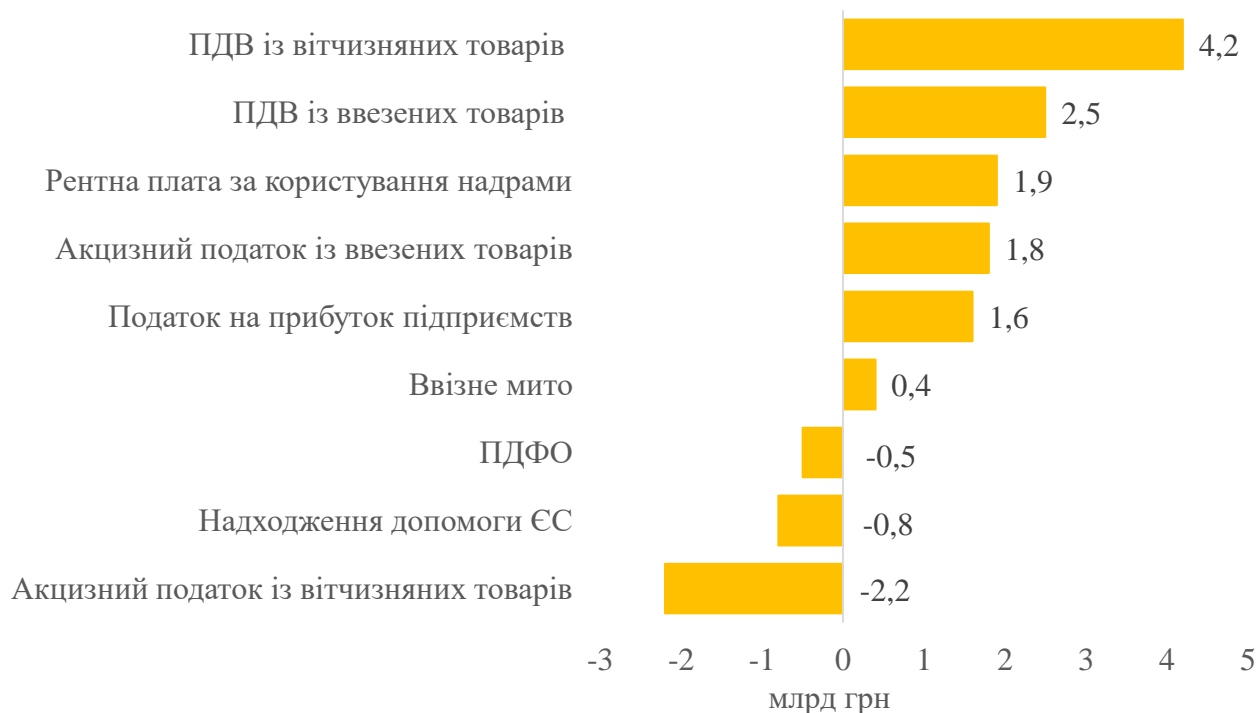
2.1. Доходи державного бюджету в першому кварталі 2021 року становили 252,2 млрд грн, або 23,1 відс. плану на рік (1 трлн 90,5 млрд грн), у тому числі загального фонду – 219,7 млрд грн, або 22,9 відс. плану на рік (959,9 млрд грн), спеціального – 32,5 млрд грн, або 24,9 відс. (130,6 млрд гривень).

Рівень виконання у звітному періоді доходів державного бюджету на 2,2 відс. пункту вищий від середньої частки доходів у першому кварталі в обсязі за рік загалом у 2016 – 2020 роках (20,9 відсотка).

Виконання плану доходів державного бюджету в першому кварталі наведено в додатку 2.

2.1.1. План доходів загального фонду державного бюджету на перший квартал, визначений у сумі 209,8 млрд грн, або 21,9 відс. плану на рік, перевиконано на 9,9 млрд грн, або 4,7 відсотка. Загалом сума перевиконання окремих доходів загального фонду державного бюджету у звітному періоді становила 14,4 млрд грн, невиконання – 4,5 млрд гривень.

Діаграма 3. Перевиконання/невиконання плану на перший квартал 2021 року окремих доходів загального фонду

Зокрема, план звітного періоду з ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування перевиконано на 4,2 млрд грн, або 12,3 відс., при цьому залишки невідшкодованого платникам ПДВ з початку 2021 року зросли на 1,5 млрд грн, або 8,4 відсотка.

Надходження ПДВ із ввезених на митну територію України товарів більші за плановий показник на 2,5 млрд грн, або 3,3 відсотка. При цьому імпорт товарів у січні – березні 2021 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшився на 11,8 відс., при прогнозованому на рік – 9,7 відсотка. Середній у січні – березні офіційний курс гривні до долара США становив 27,97 грн за долар США, тоді як у прогнозованому розрахунку надходжень цього податку на 2021 рік враховано показник 29,1 грн за долар США.

Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення у першому кварталі перевищила плановий показник на 1,9 млрд грн, або 22,2 відс., найбільше – рентна плата за користування надрами для видобування природного газу – на 1,0 млрд грн, або 16,8 відсотка. При цьому митна вартість імпортного природного газу, що склалась у процесі митного оформлення під час ввезення на територію України і яку платники враховують при визначенні податкових зобов'язань, у середньому за січень – березень на 27,8 відс. більша від врахованої у розрахунках доходів державного бюджету на 2021 рік. Крім того, ціна природного газу для забезпечення побутових споживачів і виробників теплової енергії у січні – березні 2021 року становила 6 687 грн за 1 тис. м куб., тоді як у бюджеті враховано 5 135 гривень.

Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) на 1,8 млрд грн, або в 2,1 раза, перевищив запланований на перший квартал показник за рахунок насамперед податку з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, який більший від плану на 1,6 млрд грн, або 2,6 раза, через зростання переплати. Так, сума податку з цього виду підакцизної продукції, яка сплачена до державного бюджету і буде нарахована у наступному звітному періоді, з початку року збільшилась на 2,1 млрд грн, або в 3,9 раза, що зумовлене передусім сплатою податку під час придбання платниками акцизних марок для тютюновмісних виробів для електричного нагрівання (ТВЕН), які з 2021 року виділені в окрему групу підакцизних товарів¹.

Водночас план надходження акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) не виконано на 2,2 млрд грн, або 15,5 відс., також в основному за рахунок податку з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, надходження якого менші за планові на 2,0 млрд грн, або 19,8 відсотка. У розрахунку прогнозних надходжень акцизного податку з тютюнових виробів на 2021 рік враховано зменшення обсягу реалізації тютюнових виробів

¹ Закон України від 16.01.2020 № 466 „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві”.

на внутрішньому ринку на 11,5 відс., тоді як у січні – березні він зменшився, за даними ДПС, на 33,0 відсотка. При цьому сума податку з цього виду підакцизної продукції, що сплачена до державного бюджету і буде нарахована у наступному звітному періоді, з початку року зменшилась на 0,7 млрд грн, або 13,2 відс., тобто податкові зобов'язання з цього податку в першому кварталі погашалися за рахунок переоплати, утвореної наприкінці 2020 року, що спричинено підвищенням з 01.01.2021 ставок акцизного податку на сигарети на 20 відсотків².

ПДФО у першому кварталі цього року на 0,5 млрд грн, або 1,8 відс., менше плану. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників, за даними Держстату, в січні – березні становила 12 835 грн, у розрахунках доходів державного бюджету на 2021 рік – 13 632 гривні.

За даними ДПС, податковий борг платників податків перед державним бюджетом з початку цього року зменшився на 0,5 млрд грн, або 0,6 відс., до 82,7 млрд гривень. Сума наявних розстрочених і відстрочених грошових зобов'язань (податкового боргу) з початку року збільшилась на 0,2 відс. до 1,7 млрд гривень. Водночас у першому кварталі списано 2,3 млрд грн податкового боргу, що на 0,5 млрд грн, або 29,8 відс., більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

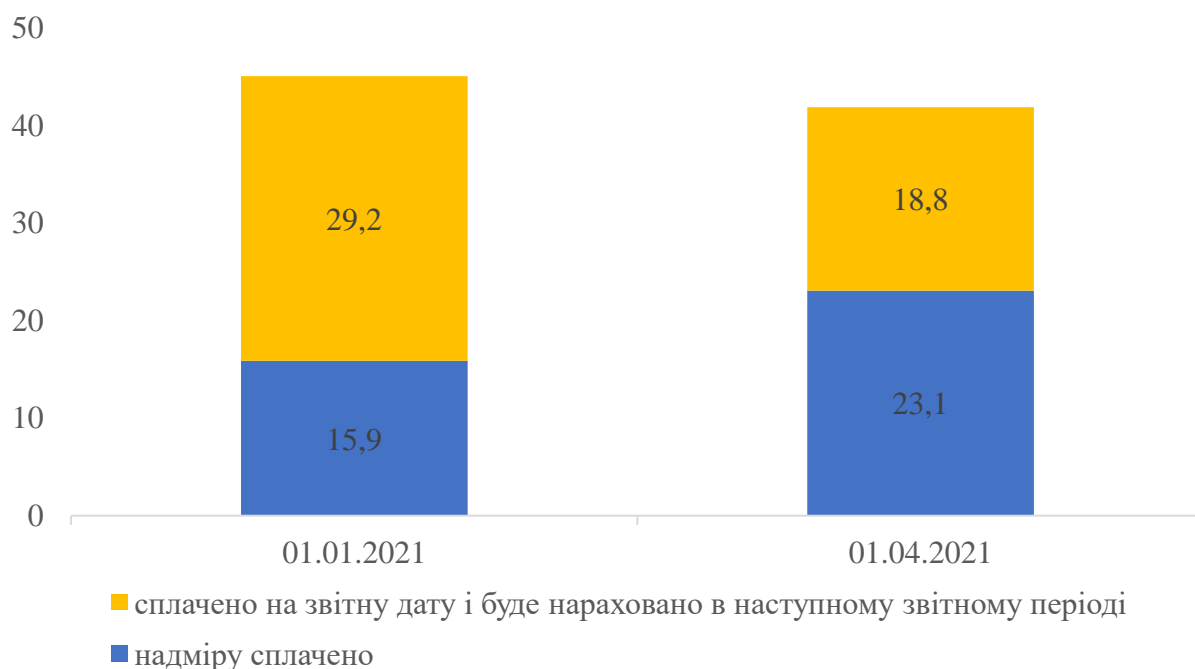
2.1.2. Сума надміру сплачених до державного бюджету податків, зборів та інших платежів з початку 2021 року зросла на 7,2 млрд грн, що сприяло перевиконанню доходів загального фонду.

Водночас суми платежів, що сплачені до державного бюджету і будуть нараховані в наступному звітному періоді, з початку року зменшились на 10,3 млрд грн, або 35,4 відс., що зумовлено, зокрема, погашенням у січні – березні 2021 року податкових зобов'язань платників податків за рахунок попередньої їх сплати наприкінці 2020 року.

Так, відповідно до статті 11 Закону України від 14.11.2019 № 294 „Про Державний бюджет України на 2020 рік” у грудні 2020 року до спеціального фонду державного бюджету зараховано 13,5 млрд грн від ПАТ „Укрнафта” і НАК „Нафтогаз України”, які на кінець 2020 року обліковувались ДПС як платежі, що сплачені до державного бюджету і будуть нараховані в наступному звітному періоді, у тому числі 9,6 млрд грн податку на прибуток підприємств і 3,9 млрд грн ПДВ. На кінець першого кварталу з цих сум у складі сплачених платежів, які будуть нараховані в наступному звітному періоді, обліковується 5,8 млрд грн податку на прибуток підприємств.

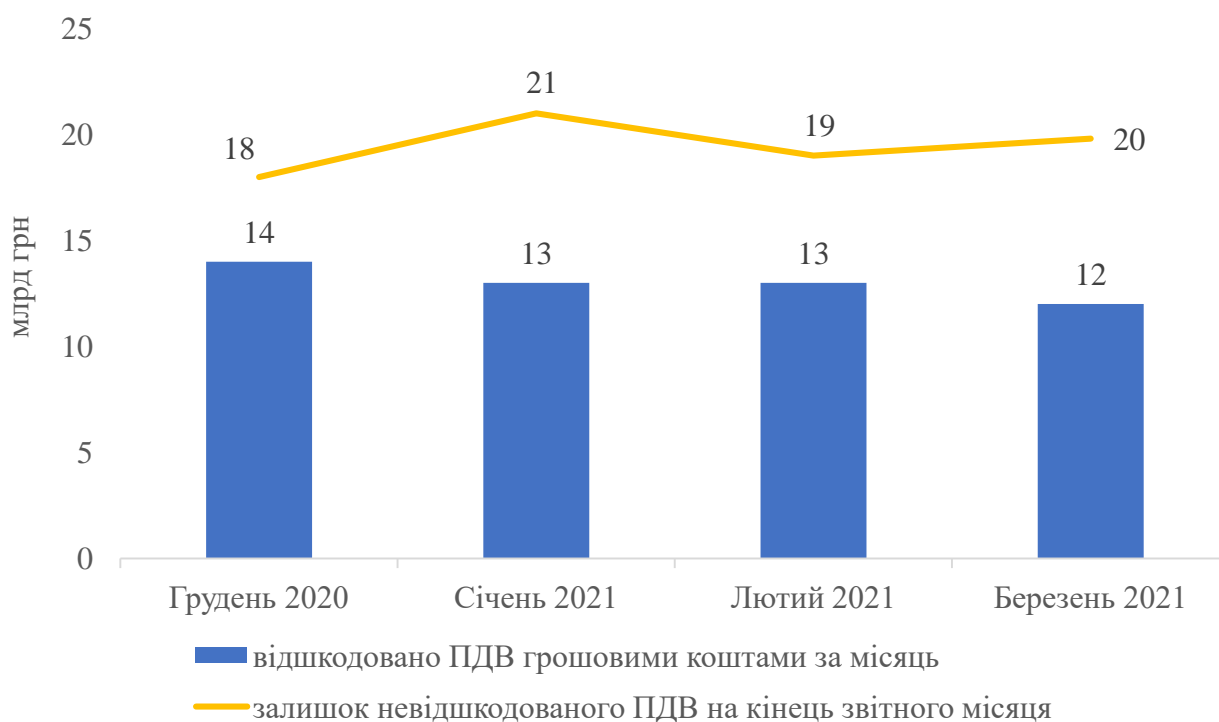
² Закон України від 23.11.2018 № 2628 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів”.

Діаграма 4. Обсяг надміру сплачених до державного бюджету платежів з початку 2021 року збільшився в півтора раза

2.1.3. Бюджетне відшкодування ПДВ у першому кварталі 2021 року здійснено в менших обсягах, ніж у відповідному періоді 2020 року, при цьому зросли залишки невідшкодованих сум платникам ПДВ.

Діаграма 5. У першому кварталі 2021 року залишок невідшкодованих платникам сум ПДВ збільшився

Протягом січня – березня цього року платниками ПДВ заявлено до відшкодування на поточний рахунок 38,9 млрд грн, що на 6,3 млрд грн, або 19,4 відс., більше, ніж у відповідному періоді 2020 року. Відшкодовано платникам ПДВ у першому кварталі 37,5 млрд грн, що на 1,9 млрд грн, або 4,8 відс., менше, ніж у січні – березні 2020 року. За таких умов залишок невідшкодованого платникам ПДВ з початку 2021 року збільшився на 1,5 млрд грн, або 8,4 відс., – до 19,8 млрд грн на кінець першого кварталу, тоді як у 2020 році зменшився на 9,1 млрд грн, або 33,3 відсотка.

2.1.4. Невизначення у Законі конкретних обсягів надходження до спеціального фонду державного бюджету коштів, що підлягають сплаті за результатами ревізії Державною аудиторською службою України НАК „Нафтогаз України”, і відповідних видатків державного бюджету суперечить положенням частини другої статті 95 Конституції України: розмір і цільове спрямування видатків держави визначаються виключно законом про Державний бюджет України.

У пункті 9 статті 11 Закону одним із джерел формування спеціального фонду державного бюджету на 2021 рік у частині доходів визначено податок на прибуток підприємств і дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, що підлягають сплаті як грошове зобов'язання внаслідок усунення порушень законодавства, виявлених у 2020 році Державною аудиторською службою України в результаті ревізії фінансово-господарської діяльності НАК „Нафтогаз України” за період з 1 жовтня 2018 року по 31 грудня 2019 року. У додатку № 1 „Доходи Державного бюджету України на 2021 рік” до Закону суму відповідних доходів не визначено, проте у пункті 24 статті 14 Закону передбачено, що вказані доходи спрямовуються на здійснення заходів, пов'язаних з вакцинацією населення і запобіганням поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та боротьбою з її наслідками, збільшення заробітної плати працівникам медичних закладів за рішеннями Кабінету Міністрів України (у разі потреби з відкриттям нових бюджетних програм, включаючи трансфери місцевим бюджетам), погодженими з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

При цьому, за інформацією Мінфіну:

- до Окружного адміністративного суду міста Києва НАК „Нафтогаз України” подано судовий позов до Державної аудиторської служби України про визнання протиправною та скасування вимоги Державної аудиторської служби України від 05.10.2020 № 000500-14/5711-2020 щодо усунення порушень, виявлених за результатами ревізії фінансово-господарської діяльності НАК „Нафтогаз України” за період з 01.10.2018 по 31.12.2019 (акт від 02.09.2020 № 05-21/2);

- відповідно до рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 09.03.2021 у справі № 640/27061/20 адміністративний позов НАК „Нафтогаз України” повністю задоволено, вимогу Державної аудиторської служби України від 05.10.2020 № 000500-14/5711-2020 визнано протиправною та скасовано;

- згідно з ухвалою Шостого апеляційного адміністративного суду від 26.04.2021 у справі № 640/27061/20 відкрито апеляційне провадження за апеляційною скаргою Державної аудиторської служби України на рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 09.03.2021.

2.1.5. У Законі враховано надходження до державного бюджету за рахунок внесення змін до ПКУ, які не прийняті, що посилює ризик невиконання у 2021 році окремих доходів і державного бюджету загалом.

У Законі враховано надходження за рахунок внесення змін до ПКУ щодо індексації у 2021 році визначених в абсолютних значеннях ставок акцизного податку (крім тютюнових виробів), екологічного податку, рентних плат за спеціальне використання лісових ресурсів і води, рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, що передбачені в проекті закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень (від 15.09.2020 реєстраційний № 4101).

Зазначений законопроект, як і підготовлений на його заміну Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики законопроект від 11.11.2020 реєстраційний № 4101-д, станом на 01.04.2021 не прийнято.

Як наслідок, планові показники на перший квартал 2021 року акцизного податку з вироблених в Україні лікєро-горілчаної, виноробної продукції та пива не виконано загалом на 0,2 млрд грн, або 8,2 відсотка.

2.2. Доходи державного бюджету у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 41,1 млрд грн, або 19,5 відс., за рахунок насамперед девальвації гривні та зростання цін. Доходи загального фонду збільшилися на 36,5 млрд грн, або 19,9 відс., спеціального – на 4,6 млрд грн, або 16,6 відсотка.

Найбільше у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли надходження:

- ПДВ із ввезених на митну територію України товарів – на 17,0 млрд грн, або 28,3 відс., за рахунок збільшення імпорту товарів у січні – березні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 11,8 відс. і девальвації гривні до долара США на 11,7 відс.;

- ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – на 12,9 млрд грн, або 49,7 відс., у тому числі за

рахунок зменшення у звітному періоді на 1,9 млрд грн, або 4,8 відс., відшкодування платникам ПДВ, надходження цього податку без урахування відшкодованих сум зросли на 11,0 млрд грн, або 16,8 відс., насамперед за рахунок зростання в січні – березні середніх цін виробників промислової продукції в межах України на 17,5 відс., споживчих цін – на 7,4 відс.;

- акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) – на 5,2 млрд грн, або 47,2 відс., із них на 2,4 млрд грн, або 32,5 відс., податку з ввезеного пального за рахунок насамперед девальвації гривні до євро на 22,3 відс., на 2,0 млрд грн, або в 3,9 раза, податку з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що спричинено підвищенням із 01.01.2021 ставок акцизного податку на тютюновмісні вироби для електричного нагрівання (ТВЕН) і рідини, що використовуються в електронних сигаретах³;

- рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення – на 4,8 млрд грн, або 84,4 відс., у тому числі рентної плати для видобування природного газу – на 3,7 млрд грн, або 2,1 раза, що при зменшенні обсягів видобутку природного газу на 5,0 відс. зумовлено погашенням у першому кварталі 2020 року податкових зобов'язань платників у сумі 1,6 млрд грн за рахунок надміру сплаченої в попередньому році рентної плати, збільшенням на 42,5 відс. митної вартості імпортного природного газу, що встановилась у процесі митного оформлення під час ввезення на територію України і яку платники рентної плати враховують при визначенні податкових зобов'язань, а також девальвацією гривні до долара США на 11,7 відс.;

- ПДФО – на 1,4 млрд грн, або 5,1 відс., за рахунок зростання на 16,6 відс. середньомісячного розміру заробітної плати у січні – березні, порівняно з відповідним періодом попереднього року.

Водночас найбільше у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшились надходження:

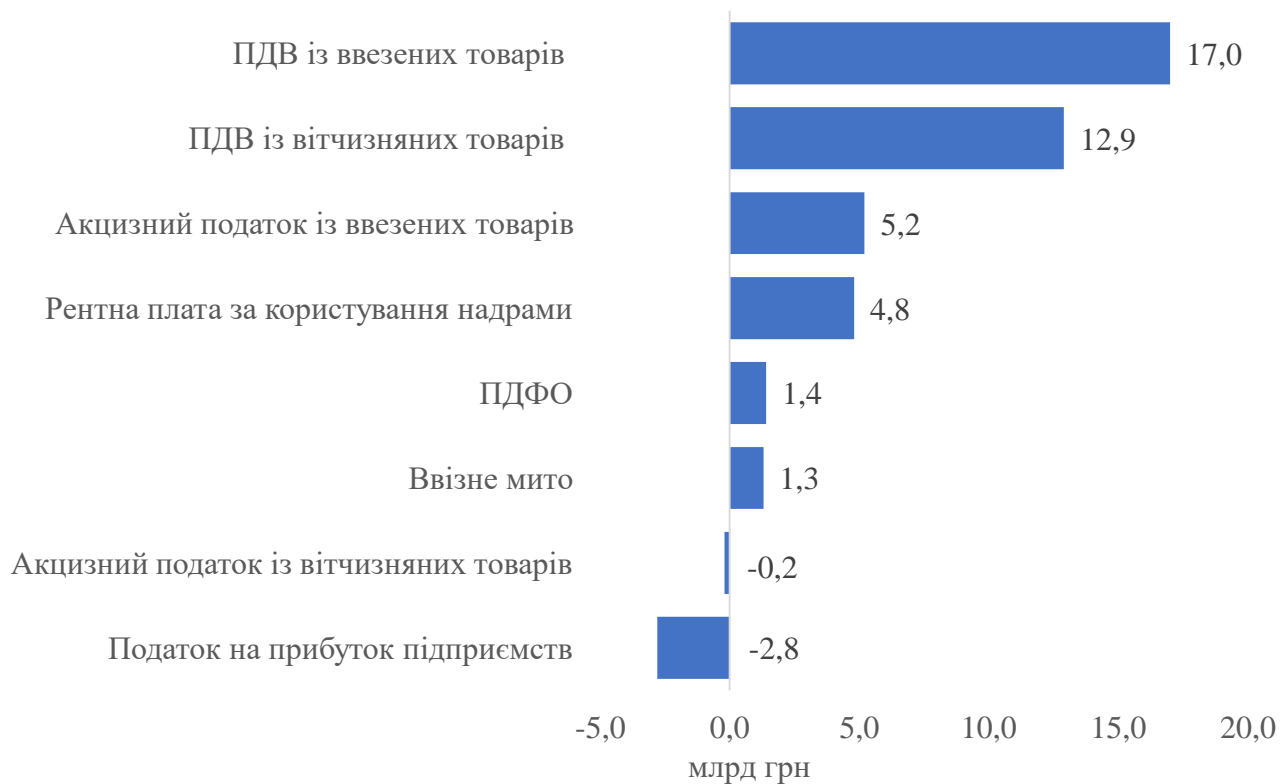
- податку на прибуток підприємств – на 2,8 млрд грн, або 8,4 відс., що зумовлено зменшенням прибутків прибуткових підприємств за 2020 рік на 2,9 відс.;

- акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) – на 0,2 млрд грн, або 1,6 відс., за рахунок податку з тютюнових виробів, що за підвищення з 01.01.2021 ставки податку на 20 відс.⁴ знизився на 1,1 млрд грн, або 11,3 відс., через насамперед зменшення реалізації тютюнових виробів на внутрішньому ринку у січні – березні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 33,0 відсотка.

³ Закон України від 16.01.2020 № 466 „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві”.

⁴ Закон України від 23.11.2018 № 2628 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів”.

Діаграма 6. Збільшення/зменшення окремих доходів державного бюджету в першому кварталі 2021 року, порівняно з першим кварталом 2020 року

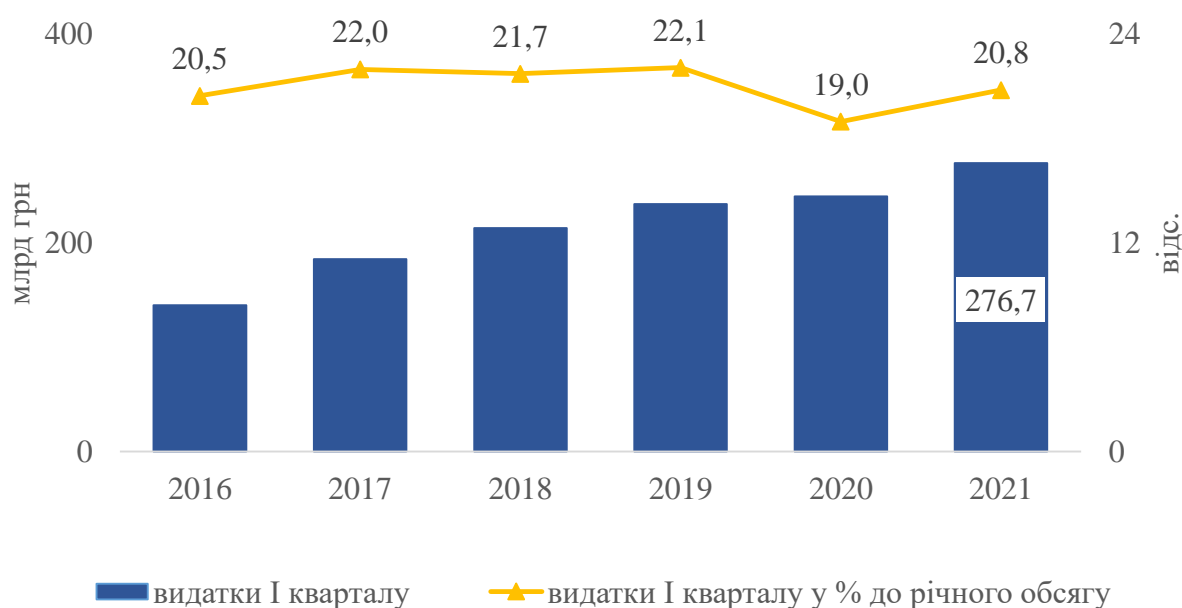

III. Видатки державного бюджету та кредитування

3.1. Видатки державного бюджету у січні – березні цього року становили 276,7 млрд грн, або 20,8 відс. плану на рік, що на 0,2 відс. пункту менше від середньої частки видатків першого кварталу в обсязі за рік у 2016 – 2020 роках.

Видатки загального фонду становили 254,3 млрд грн, або 91,8 відс. плану на звітний період, спеціального – 22,4 млрд грн, або 15,1 відс. плану на рік.

Діаграма 7. Видатки державного бюджету у першому кварталі 2016 – 2021 років

Інформацію про виконання плану видатків державного бюджету в січні – березні 2021 року за функціональною класифікацією видатків і кредитування бюджету наведено в додатку 3.

Захищені видатки, перелік яких визначено у статті 55 БКУ, становили 97,5 відсотка.

До державного бюджету повернуто кредитів у сумі 1,5 млрд грн, або 17,7 відс. плану на рік, надано кредитів з державного бюджету у сумі 2,4 млрд грн, або 12,7 відс. плану на рік. При цьому внаслідок низької вибірки коштів, отриманих від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проєктів, а також неповернення до державного бюджету кредитів, що надавалися деяким суб'єктам господарювання на здійснення господарської діяльності та громадянам на будівництво (придбання) житла, не виконано двадцяти трьох із двадцяти семи запланованих на січень – березень бюджетних програм із кредитування державного бюджету.

3.2. КМУ й окремі ГРБК не забезпечили у порушення вимог частини сьомої статті 20 БКУ розроблення і затвердження порядків використання коштів за бюджетними програмами у 30-денний термін з дня набрання чинності законом про державний бюджет.

У протокольному рішенні від 05.01.2021 № 2 КМУ визначив, що у 2021 році необхідно затвердити порядки використання коштів за 36 бюджетними програмами і внести зміни до чинних порядків за 33-ма бюджетними програмами (без урахування бюджетних програм з надання субвенцій місцевим бюджетам).

У визначений у БКУ термін не затверджено порядків за 33-ма бюджетними програмами. Не внесено змін до чинних порядків використання бюджетних коштів за 27-ма бюджетними програмами.

Станом на 01.04.2021 не затверджено порядків за 23-ма бюджетними програмами 10-ти ГРБК:

- п'ятьма бюджетними програмами МОЗ;
- по чотири – МОН та МРТОТ;
- трьома – Мінінфраструктури;
- двома – НАНУ;
- по одній – Мінекономіки, Мінсоцполітики, Міндовкілля, Мінрегіону та Мінкультури.

Не внесено змін до чинних порядків використання бюджетних коштів за 6-ма бюджетними програмами шести ГРБК: Мінекономіки, Мінветеранів, МОН, Мінрегіону, Мінкультури та ДКАУ.

3.2.1. Унаслідок незатвердження КМУ порядків використання коштів за деякими бюджетними програмами ГРБК, у січні – березні на проведення видатків не спрямовано 274 млн грн надходжень до спеціального фонду державного бюджету плати за ліцензії на провадження діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей.

У помісячному розписі державного бюджету на січень – березень за рахунок надходжень плати за ліцензії на провадження діяльності у сфері організації і проведення азартних ігор передбачено видатки за 6-ма бюджетними програмами 4-ох ГРБК загалом на 1,9 млрд грн, зокрема:

- Мінкультури для фонду розвитку закладів загальнодержавного значення – 424 млн грн;
- Мінінфраструктури на фінансове забезпечення заходів з розвитку аеропортної інфраструктури – 249 млн грн;
- МОЗ на створення сучасної клінічної бази для лікування онкологічних захворювань у Національному інституті раку – 201 млн гривень.

КМУ у визначений у БКУ термін не затвердив порядків використання коштів за цими бюджетними програмами. Як наслідок, ГРБК не забезпечено своєчасного затвердження паспортів бюджетних програм, проведення запланованих видатків не розпочато.

3.3. У порушення вимог частини восьмої статті 20 БКУ вісімнадцять ГРБК не затвердили за погодженням з Мінфіном у 45-денний термін з дня набрання чинності законом про державний бюджет 66,7 відс. паспортів бюджетних програм, які мали затверджуватися у 2021 році.

У 2021 році паспорти мали затверджуватися за 513-ма бюджетними програмами.

За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Мінфіну, в установленій у БКУ термін для затвердження за погодженням з Мінфіном паспортів бюджетних програм ГРБК не подано паспортів 78-ми бюджетних програм, Мінфіном не погоджено поданих ГРБК паспортів 51-єї бюджетної програми.

За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Казначейства, станом на 01.04.2021 ГРБК не подано до Казначейства паспортів 70-ти бюджетних програм, зокрема:

- по десять бюджетних програм Міндовкілля і Мінкультури;
- по п'ять – МОН, Мінрегіону та Мінінфраструктури;
- по чотири – Мінекономіки, МОЗ та Мінсоцполітики;
- по три – МВС та МРТОТ;
- дві – Міненергетики.

3.4. КМУ не затвердив у встановлений у частині п'ятій статті 24¹ БКУ термін розподіл коштів ДФРР між адміністративно-територіальними одиницями, інвестиційними програмами і проектами регіонального розвитку.

У Законі за бюджетною програмою Мінрегіону „Державний фонд регіонального розвитку” (КПКВК 2761070) передбачено 4,5 млрд гривень.

У помісячному розписі державного бюджету перерахування коштів ДФРР регіонам передбачене з квітня 2021 року.

Відповідно до частини п'ятої статті 24¹ БКУ (зі змінами, що набули чинності з 1 січня 2021 року) КМУ у двомісячний строк із дня набрання чинності законом про державний бюджет мав затвердити за погодженням з Комітетом ВРУ з питань бюджету розподіл коштів ДФРР між адміністративно-територіальними одиницями, інвестиційними програмами і проектами регіонального розвитку.

КМУ не виконано цієї вимоги і не прийнято рішення у визначений у БКУ термін, що спричинено, зокрема, довготривалим відбором інвестиційних програм і проєктів, які реалізовуватимуться за рахунок коштів ДФРР.

Довідково. КМУ розпорядженням від 12.04.2021 № 297-р затвердив перелік інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися у 2021 році за рахунок коштів ДФРР, у тому числі тих, що фінансуються з метою погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої органами Казначейства станом на 01.01.2021. У результаті розподілено 4,3 млрд грн, або 96,4 відс. обсягу ДФРР, передбаченого у Законі.

При цьому Мінрегіоном у листі до Комітету ВРУ з питань бюджету про погодження цього переліку зазначено, що запропоновані проєкти розглянуті та схвалені Комісією з оцінки і відбору інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів ДФРР, на засіданнях 18.02.2021 і 04.03.2021.

Станом на 01.05.2021 КМУ не розподілив 160 млн грн коштів ДФРР.

3.5. КМУ зволікав із прийняттям рішень про розподіл коштів за напрямками (об'єктами, заходами) за бюджетними програмами, визначеними у статті 28 Закону, що спричинено, зокрема, довготривалим затвердженням змін до окремих порядків використання коштів державного бюджету. Як наслідок, передбачені у помісячному розписі державного бюджету на січень – березень видатки на суму 93 млн грн не здійснювалися.

Відповідно до статті 28 Закону розподіл коштів за напрямками (об'єктами, заходами) за 11-ма бюджетними програмами 9-ти ГРБК з будівництва (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та проведення природоохоронних заходів здійснюється за рішенням КМУ, погодженим з Комітетом ВРУ з питань бюджету.

КМУ видав три розпорядження про розподіл коштів за напрямками (об'єктами, заходами) за трьома бюджетними програмами ГРБК з будівництва (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, Служби зовнішньої розвідки і Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України тільки в лютому – березні. Рішень про розподіл коштів за напрямками (об'єктами, заходами) за іншими сімома бюджетними програмами ГРБК з будівництва (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу КМУ станом на 01.04.2021 не прийнято. Зазначене стало наслідком зволікання КМУ із внесенням змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, затвердженого постановою КМУ від 16.02.2011 № 147. Відповідну постанову КМУ видав 17.02.2021 № 105.

Зокрема, КМУ розпорядженням від 24.02.2021 № 144-р розподілив кошти за бюджетною програмою Мін'юсту 3601180 „Будівництво (придбання) житла для осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України”. Комітетом ВРУ з питань бюджету цей розподіл погоджено на

засіданні 17.03.2021. Станом на 01.04.2021 Мін'юст не затвердив паспорта бюджетної програми 3601180. Видатків на суму 1 млн грн, передбачених у помісячному розписі асигнувань загального фонду державного бюджету на лютий, не проведено.

КМУ постановою від 24.02.2021 № 150 вніс зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення природоохоронних заходів, зокрема з покращення стану довкілля, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2011 № 163.

При цьому КМУ не прийнято рішення про розподіл за напрямками (об'єктами, заходами) коштів за бюджетною програмою Міндовкілля 2701270 „Здійснення природоохоронних заходів, зокрема з покращення стану довкілля”. Як наслідок, Міндовкілля станом на 01.04.2021 не затвердило паспорта бюджетної програми, що є порушенням вимог частини восьмої статті 20 БКУ. Видатків на суму 5 млн грн, передбачених у помісячному розписі асигнувань загального фонду державного бюджету на лютий – березень, не проведено.

3.6. Видатків загального фонду державного бюджету проведено менше плану на 22,7 млрд грн, або 8,2 відсотка.

Меншими від плану є видатки за бюджетною програмою Мінфіну „Обслуговування державного боргу” – на 1,2 млрд грн, або 3,2 відс., унаслідок насамперед відмінності фактичного середнього у січні – березні 2021 року обмінного курсу гривні до іноземних валют від врахованого у розрахунках показників державного бюджету на 2021 рік, зокрема долара США – на 3,9 відс., євро – на 3,3 відс., що, за оцінкою Рахункової палати, сприяло економії видатків на обслуговування державного боргу на 901 млн гривень.

У помісячному розписі асигнувань загального фонду державного бюджету (за винятком надання кредитів із Державного бюджету України) у січні – березні передбачено виконання 396-ти бюджетних програм⁵ на суму 210,2 млрд гривень.

Для виконання цих бюджетних програм Казначейство відкрило бюджетні асигнування загального фонду державного бюджету відповідно до плану на січень – березень.

ГРБК не розподілено 11,1 млрд грн, або 5,3 відс., відкритих Казначейством асигнувань, із них:

- 6,2 млрд грн за бюджетними програмами Міноборони;
- 927 млн грн – Мінсоцполітики;
- 705 млн грн – Офісу Генерального прокурора.

⁵ Без урахування видатків на міжбюджетні трансферти, обслуговування боргу і видатків, які розподіляються між бюджетними програмами ГРБК за рішеннями КМУ за такими бюджетними програмами: 2911040 „Національна програма інформатизації”; 3511030 „Резервний фонд”; 3511570 „Забезпечення окремих видатків районних державних адміністрацій, пов'язаних з ліквідацією районів”.

Розпорядники й одержувачі бюджетних коштів не забезпечили використання 9,8 млрд грн, або 4,9 відс. направлених відкритих асигнувань, що спричинено, зокрема, зволіканням КМУ із затвердженням порядків використання коштів за окремими бюджетними програмами або внесенням змін до них і розподілів коштів, а також недоліками в організації проведення видатків, зокрема підготовки, погодження та затвердження паспортів бюджетних програм після установленого у БКУ терміну.

У результаті заплановані на січень – березень видатки загального фонду:

- за 41-єю бюджетною програмою 23-х ГРБК на суму 0,7 млрд грн не здійснювалися;

- за 9-ма бюджетними програмами на суму 49,1 млрд грн проведені у запланованих обсягах, з яких на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів ПФУ – 48,8 млрд грн;

- за 346-ма бюджетними програмами – менші плану на 20,2 млрд гривень.

Зокрема, менші плану видатки за бюджетними програмами:

- Міноборони – на 6,8 млрд грн, або 26,9 відс., при цьому на закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання – на 5,8 млрд грн, або 92,4 відс., оскільки КМУ лише у березні постановою від 03.03.2021 № 363 затвердив документи, необхідні для здійснення оборонних закупівель⁶;

- МОЗ – на 2,8 млрд грн, або 8,0 відс., при цьому на проведення вакцинації населення від COVID-19 – на 1,5 млрд грн, або 86,0 відс., у зв'язку з незавершенням процедур закупівель;

- Мінсоцполітики – на 1,6 млрд грн, або 1,9 відс., при цьому на виплату деяких видів допомоги, компенсацій, грошового забезпечення й оплати послуг окремим категоріям населення – 0,6 млрд грн, або 3,9 відс., оскільки фактична потреба за цими виплатами менша, ніж планувалося.

Крім цього, видатки за 5-ма з 11-ти бюджетних програм на надання трансфертів із загального фонду державного бюджету місцевим бюджетам менші плану на 125 млн грн, або 0,5 відсотка.

⁶ Порядок планування, формування, особливості розміщення, коригування оборонних закупівель, здійснення контролю та звітування про їх виконання, а також оприлюднення інформації про оборонні закупівлі; Порядок проведення переговорів та укладення державного контракту (договору) з єдиним виконавцем; Критерії та методика оцінювання найбільш економічно вигідної пропозиції учасника закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що здійснюється відповідно до вимог Закону України “Про оборонні закупівлі”;

Типовий державний контракт (договір) на виготовлення та поставку товарів оборонного призначення за закритими закупівлями;

Типовий державний контракт (договір) на виконання дослідно-конструкторської (науково-дослідної, технологічної) роботи оборонного призначення за закритими закупівлями;

Типовий державний контракт (договір) на виконання робіт (надання послуг) оборонного призначення за закритими закупівлями.

КМУ не приймав рішень про виділення і розподіл між бюджетними програмами ГРБК передбачених на січень – березень видатків за бюджетними програмами:

- 2911040 „Національна програма інформатизації” – на суму 75 млн грн;
- 3511030 „Резервний фонд” – на суму 99 млн грн;
- 3511270 „Забезпечення окремих видатків районних державних адміністрацій, пов’язаних з ліквідацією районів” – на суму 232 млн гривень.

3.7. У січні – березні КМУ прийняв три рішення про виділення коштів з резервного фонду на суму 50 млн грн, або 3,4 відс. затвердженого у Законі обсягу цього фонду.

На виконання цих рішень Мінфіном відкрито дві бюджетні програми ГРБК:

- Мінветеранів на суму 30 млн грн для надання одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, які загинули (померли) під час участі в антитерористичній операції, та особам, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час участі в зазначеній операції (розпорядження КМУ від 03.02.2021 № 87-р і від 10.03.2021 № 176-р);

- МЗС на суму 20 млн грн для надання гуманітарної допомоги Республіці Хорватія (розпорядження КМУ від 05.01.2021 № 22-р).

Казначейство відкрило ГРБК асигнування на суму 50 млн грн, або 100 відс. плану на січень – березень. При цьому видатків за бюджетною програмою Мінветеранів проведено на 0,8 млн грн, або 2,8 відс., менше плану.

3.8. У січні – березні КМУ на боротьбу з COVID-19 та її наслідками скерував 75,7 відс. наявних залишків спеціального фонду державного бюджету.

У пункті 24 статті 14 Закону встановлено, що на здійснення заходів, пов’язаних з вакцинацією населення і запобіганням поширенню на території України COVID-19 та боротьбою з її наслідками, збільшення заробітної плати працівникам медичних закладів за рішеннями КМУ (у разі потреби з відкриттям нових бюджетних програм, включаючи трансферти місцевим бюджетам), погодженими з Комітетом ВРУ з питань бюджету, скеровуються:

- надходження до спеціального фонду державного бюджету податку на прибуток і дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, що підлягають сплаті як грошове зобов’язання внаслідок усунення порушень законодавства, виявлених у 2020 році Державною аудиторською службою України в результаті ревізії фінансово-господарської діяльності НАК „Нафтогаз України” за період з 1 жовтня 2018 року по 31 грудня 2019 року, НАК „Нафтогаз України” та

господарськими товариствами, акціонером (засновником, учасником) яких є зазначене товариство;

- залишок коштів, джерелом формування яких у 2020 році були надходження, визначені пунктами 14, 15 та 16 статті 11 закону про державний бюджет⁷.

У січні – березні до спеціального фонду державного бюджету коштів від НАК „Нафтогаз України” на цю мету не надходило.

За результатами аналізу даних підрозділу II.1 „Видатки за програмною класифікацією видатків та кредитування державного бюджету” розділу II „Видатки” звіту про виконання Державного бюджету України, поданого КМУ у складі річного звіту про виконання Закону України від 14.11.2019 № 294 „Про Державний бюджет України на 2020 рік”, у спеціальному фонді державного бюджету станом на 01.01.2021 за бюджетними програмами ГРБК залишились нерозподіленими і невикористаними 6,1 млрд гривень.

У січні – березні КМУ прийняв 7 рішень про спрямування залишків коштів спеціального фонду на боротьбу з COVID-19 та її наслідками чотирьом ГРБК на суму 4,6 млрд грн, що становить 75,7 відс. наявних ресурсів спеціального фонду.

У помісячному розписі спеціального фонду державного бюджету на січень – березень використання розподілених КМУ залишків спеціального фонду передбачено для 3-х ГРБК за 7-ми бюджетними програмами на суму 3,1 млрд гривень. ГРБК здійснили видатки у сумі 2,7 млрд грн, що на 14,2 відс. менше плану.

Зокрема, розпорядженням від 03.03.2021 № 168-р КМУ спрямував 1,8 млрд грн залишку коштів спеціального фонду за двома бюджетними програмами МОЗ:

- 2301040 „Громадське здоров’я та заходи боротьби з епідеміями” на здійснення додаткових доплат до заробітної плати медичним та іншим працівникам лабораторних підрозділів МОЗ, які безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації захворювання серед людей на COVID-19, – 342 млн грн;

- 2308060 „Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення” для оплати медичних послуг з вакцинації населення від COVID-19, які надаються надавачами медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, – 1,5 млрд гривень.

⁷ Надходження від:

- сплати грошових зобов’язань з податку на прибуток підприємств, що виникли та/або виникнуть у ПАТ „Укрнафта” за результатами проведення операцій з продажу (постачання) природного газу НАК „Нафтогаз України”;

- сплати грошових зобов’язань ПАТ „Укрнафта” з податку на додану вартість за операціями продажу (постачання) природного газу НАК „Нафтогаз України”;

- від сплати грошових зобов’язань з податку на прибуток підприємств, що виникли та/або виникнуть у НАК „Нафтогаз України” унаслідок отримання компенсації за виконання цією компанією спеціальних обов’язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, а також за результатами господарської діяльності у 2020 – 2021 роках.

Зміни до паспортів цих бюджетних програм внесені МОЗ 02.04.2021 і 08.04.2021 відповідно. Як наслідок, за рахунок спрямованих КМУ залишків заплановані на січень – березень видатки у сумі 353 млн грн не здійснювалися.

3.8.1. КМУ вже у березні почав ухвалювати рішення про перерозподіл видатків між бюджетними програмами ГРБК для спрямування коштів на боротьбу з COVID-19 та її наслідками.

КМУ розпорядженням від 31.03.2021 № 295-р і постановою від 31.03.2021 № 333 зменшив видатки за бюджетною програмою МОЗ 2301220 „Розвиток системи екстреної медичної допомоги та модернізація і оновлення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я” на 893 млн грн, збільшивши видатки за бюджетними програмами:

- 2301040 „Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями” для придбання засобів індивідуального захисту і розхідних матеріалів для проведення лабораторних досліджень методом ПЛР лабораторними підрозділами МОЗ⁸ – на 199 млн грн;

- 2311500 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я” для закупівлі 17 789 кисневих концентраторів для пацієнтів з низькою сатурацією, з пошкодженими легенями, які потребують кисневої підтримки протягом тривалого часу, у тому числі вдома, – на 694 млн грн, розподіливши ці видатки між регіонами.

При цьому станом на 01.04.2021 МОЗ не затвердив паспорта бюджетної програми 2301220, що є порушенням вимог частини восьмої статті 20 БКУ.

3.9. КМУ, Укравтодор і Мінінфраструктури не забезпечили належного використання наявних ресурсів державного дорожнього фонду. У результаті за рахунок коштів цього фонду проведено видатків і надано кредитів на 6,9 млрд грн, або 45,9 відс., менше плану на січень – березень.

До державного дорожнього фонду, утвореного відповідно до статті 24² БКУ, надійшло 18,6 млрд грн, або 123,7 відс. плану на січень – березень.

За рахунок цих джерел проведено видатків і надано кредитів за чотирма бюджетними програмами Укравтодору на 6,3 млрд грн, або 53,2 відс., менше плану, зокрема на:

- виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування, видатки на 4,7 млрд грн, або 78,9 відс., менші плану, що спричинено неналежним плануванням цих видатків у помісячному розписі державного бюджету;

⁸ За інформацією МОЗ, наведеною у листі до Комітету ВРУ з питань бюджету про погодження цього перерозподілу.

- розвиток автомагістралей і реформу дорожнього сектору обсяг надання кредитів на 772 млн грн, або 57,2 відс., менше плану, що спричинено системними недоліками в плануванні та використанні коштів на реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок коштів, отриманих від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій;

- розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування державного значення видатки на 755 млн грн, або 17,0 відс., менше плану, оскільки КМУ затвердив перелік об'єктів будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення у 2021 році й обсяги бюджетних коштів для їх фінансування 17.02.2021; як наслідок, Укравтодор затвердив паспорт бюджетної програми 02.03.2021, тобто з недотриманням визначеного у БКУ терміну, що призвело до відтермінування початку проведення видатків на будівництво, реконструкцію, капітальний та поточний середній ремонт деяких об'єктів.

За бюджетною програмою Мінінфраструктури не розпочато проведення видатків на оновлення рухомого складу для перевезення пасажирів і модернізацію залізничної інфраструктури для розвитку пасажирських перевезень у сумі 603 млн грн, оскільки КМУ не затверджено порядку використання коштів за цією бюджетною програмою. Як наслідок, Мінінфраструктури станом на 01.04.2021 не затвердило паспорта бюджетної програми, що є порушенням вимог частини восьмої статті 20 БКУ.

3.10. Міндовкілля не забезпечило використання наявних ресурсів державних фондів, утворених відповідно до статей 24³ – 24⁴ БКУ. У результаті у січні – березні на розв'язання нагальних екологічних проблем не спрямовано 226 млн гривень.

До Державного фонду поводження з радіоактивними відходами, утвореного відповідно до статті 24³ БКУ, надійшло 248 млн грн, або 102,7 відс. плану на січень – березень. За рахунок коштів фонду за бюджетною програмою Міндовкілля для ДАЗВ на виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу „Вектор” і експлуатацію його об'єктів проведено видатків на 189 млн грн, або 78,5 відс., менше плану на січень – березень. Паспорт бюджетної програми затверджено Міндовкілля 15.03.2021, тобто з недотриманням визначеного у БКУ терміну.

До державного фонду розвитку водного господарства, утвореного відповідно до статті 24⁴ БКУ, надійшло 37 млн грн, або 102,2 відс. плану на січень – березень, екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк. За рахунок цього джерела видатки за двома бюджетними програмами Міндовкілля для Держводагентства не здійснювалися,

оскільки міністерство не забезпечило затвердження у визначений у БКУ термін паспортів за цими бюджетними програмами, зокрема:

- на експлуатацію державного водогосподарського комплексу й управління водними ресурсами, затверджено 25.02.2021;

- із захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, у тому числі в басейні р. Тиса у Закарпатській області, станом на 01.04.2021 не затверджено.

3.11. За січень – березень прострочена дебіторська і кредиторська заборгованість розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету за видатками збільшилася, що насамперед спричинено невиконанням умов договорів як суб'єктами господарювання, так і виконавцями бюджетних програм. Відповідно, ризики втрат бюджету збільшуються.

Дебіторська заборгованість за видатками з початку року зменшилася на 12,5 відс. до 39,8 млрд грн, однак прострочена зросла на 41 відс. до 5,9 млрд грн, зокрема, у Міноборони – на 1,5 млрд грн, або у 1,8 раза, що, за інформацією, наведеною на офіційному вебсайті й у пояснювальній записці до фінансової та бюджетної звітності міністерства, спричинено порушенням деякими суб'єктами господарювання договірних зобов'язань щодо строків поставок товарів, робіт і послуг за видатками на розвиток, закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, засобів і обладнання.

Дебіторська заборгованість обліковується за 298-ма бюджетними програмами, з яких прострочена – за 119-ма програмами.

Кредиторська заборгованість за видатками з початку року зросла на 71,8 відс. до 6 млрд грн, при цьому прострочена – на 5,6 відс. до 1,3 млрд гривень.

Кредиторська заборгованість обліковується за 346-ма бюджетними програмами, з яких прострочена – за 160-ма програмами.

Найбільше зросла прострочена кредиторська заборгованість за неоплачені товари, роботи та послуги розпорядниками й одержувачами бюджетних коштів у Мінфіні – на 41 млн грн, або у 29 разів; Мінекономіки – на 18 млн грн, або в 1,8 раза, Міндовкіллі – на 16 млн грн, або у 13,8 раза.

У деяких ГРБК обліковується прострочена кредиторська заборгованість, видатки на погашення якої впродовж останніх років не передбачалися, зокрема у:

- НАМНУ – 141 млн грн за виконані у 2013 році роботи з будівництва, реконструкції, капітального ремонту і придбання обладнання;

- Мінрегіоні – 121 млн грн за виконані у 2011 році роботи з реконструкції та будівництва системи централізованого водовідведення.

Збільшуються ризики зростання кількості позовів суб'єктів господарювання до суду про примусове стягнення цієї заборгованості і, як наслідок, виникнення додаткових витрат з бюджету на супроводження судових справ.

3.12. КМУ, Мінфін і окремі ГРБК не забезпечили початку проведення видатків і надання кредитів на 4,1 млрд грн за дванадцятьма з двадцяти чотирьох бюджетних програм на реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій. Це, зокрема, є наслідком системних недоліків у плануванні і використанні бюджетних коштів відповідальними виконавцями таких проєктів.

Зокрема, за бюджетною програмою МВС не розпочато проведення видатків на створення єдиної авіаційної системи безпеки та цивільного захисту на суму 1,5 млрд гривень.

За 2-ма бюджетними програмами Мінрегіону не розпочато проведення видатків на реалізацію Надзвичайної кредитної програми для відновлення України на суму 1,1 млрд грн, що спричинено довготривалим затвердженням міністерством переліку проєктів, які мають фінансуватися за рахунок кредитних коштів. За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Мінрегіону, цей перелік затверджено наказом міністерства від 23.03.2021 № 66.

За 3-ма бюджетними програмами Мінфіну не розпочато проведення видатків і надання кредитів на 623 млн грн, що спричинено, зокрема, затримками у реалізації проєкту з реконструкції трансформаторних підстанцій східної частини України.

За бюджетною програмою Міненерго не розпочато надання кредитів на реконструкцію гідроелектростанцій ВАТ „Укргідроенерго” (друга черга) на суму 600 млн гривень. Міненерго затвердило паспорт цієї бюджетної програми 09.03.2021, тобто з недотриманням визначеного у частині восьмій статті 20 БКУ терміну. При цьому за інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті ВАТ „Укргідроенерго”, станом на 01.04.2021 КМУ не затвердив фінансового плану підприємства; як наслідок, підприємство не має можливості, зокрема, здійснювати витрати на капітальні інвестиції.

За 12-ма бюджетними програмами проведено видатків і надано кредитів на 3,8 млрд грн, або 69,9 відс., менше плану на січень – березень, зокрема за:

- 5-ма бюджетними програмами Мінфіну на реалізацію проєктів з будівництва інфраструктури, постачання електроенергії та газу – загалом на 1,9 млрд грн, або 87,6 відс., через, зокрема, ненадання у передбачених на січень – березень обсягах кредитів на фінансування проєктів розвитку за рахунок коштів, залучених державою, і проєктів, бенефіціаром яких є НЕК „Укренерго”;

- 2-ма бюджетними програмами МОЗ на реалізацію проєктів з реформування системи охорони здоров'я, у тому числі додаткового

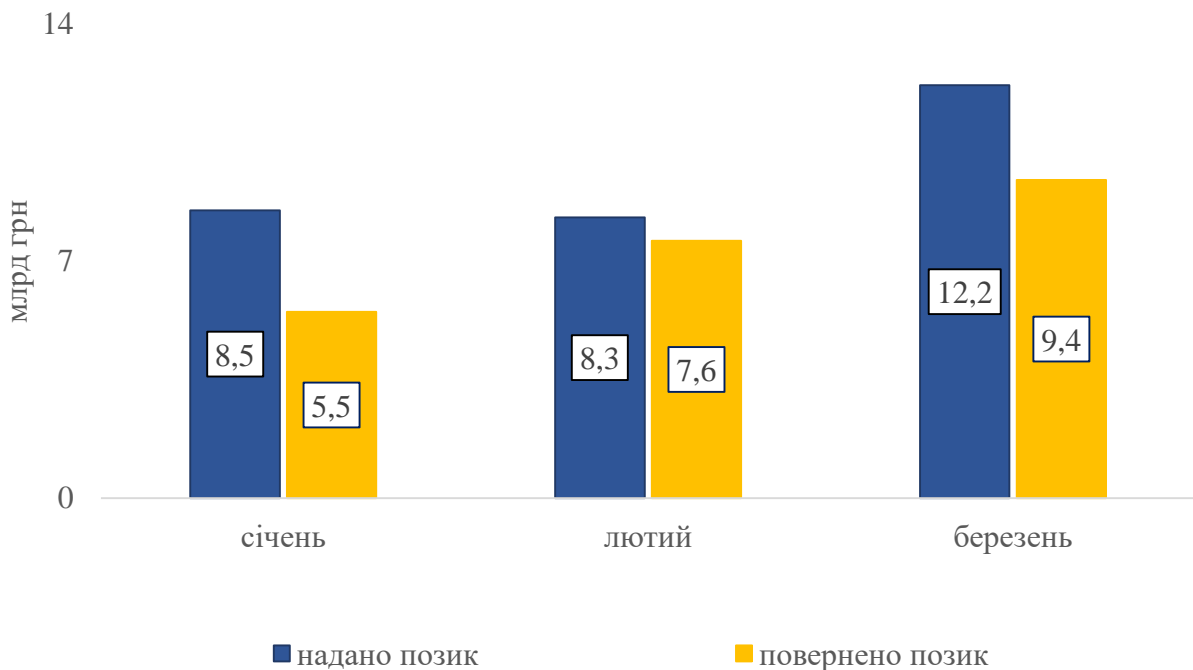
фінансування на здійснення закупівель товарів і послуг для запобігання, виявлення та реагування на пандемію COVID-19, – на 624 млн грн, або 83,8 відсотка.

3.13. У січні – березні ПФУ спрямовано 48,8 млрд грн, або 100 відс. плану на цей період і 17,7 відс. усіх видатків державного бюджету. При цьому заборгованість за позиками, наданими з ЄКР на покриття тимчасових касових розривів ПФУ для виплати пенсій і допомоги, зростає.

У січні – березні Казначейство надало за рахунок коштів ЄКР на покриття тимчасових касових розривів ПФУ для виплати пенсій і допомоги 29,1 млрд грн позик, з яких не повернено 6,6 млрд грн, або 22,7 відс. отриманих у звітному періоді позик.

У березні надано 12,2 млрд грн таких позик, що на 45,1 відс. більше, ніж у середньому щомісяця у січні – лютому 2021 року (8,4 млрд гривень).

Діаграма 8. Посилюється залежність здійснення пенсійних виплат від отримання ПФУ позик з ЄКР

Загалом, з урахуванням наданих із 2007 року з ЄКР позик, станом на 01.04.2021 не повернено 68,7 млрд гривень.

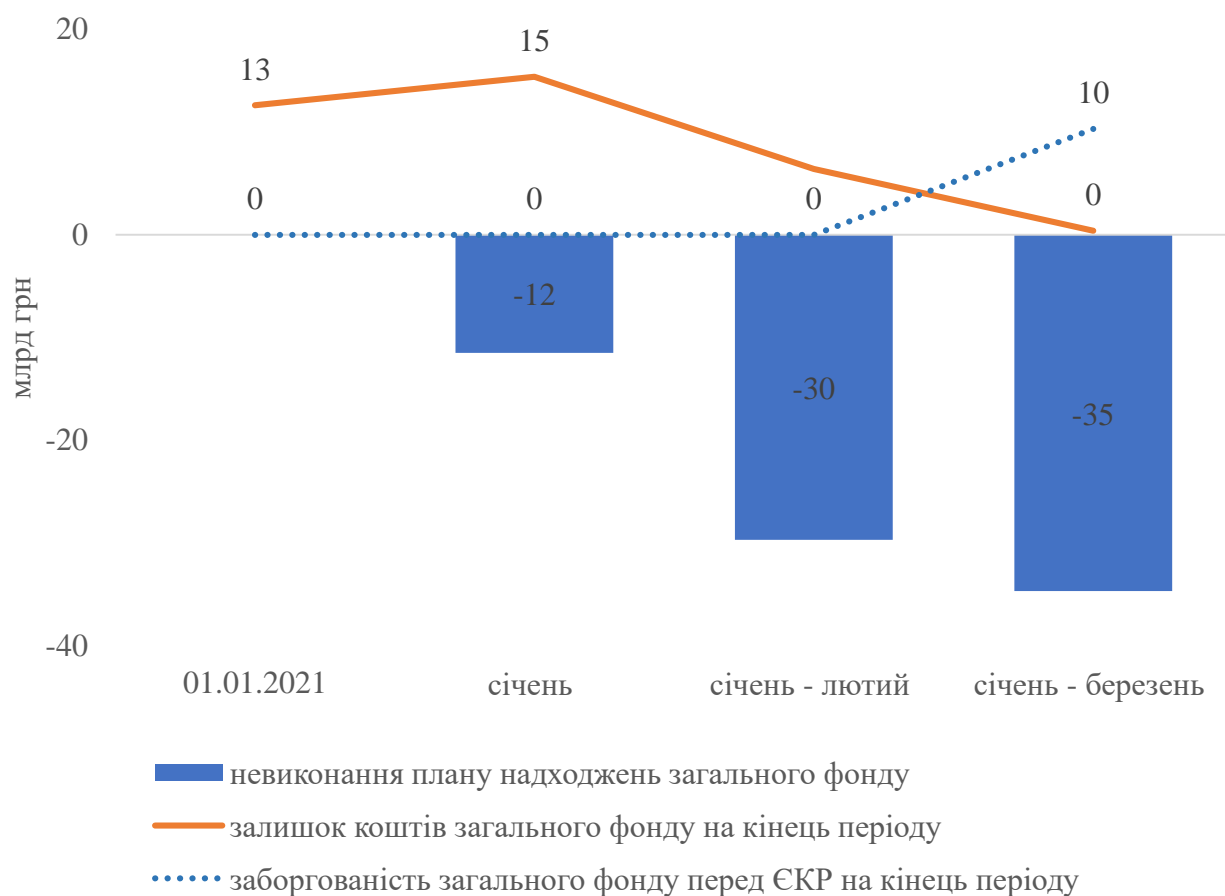
IV. Фінансування державного бюджету та борг

4.1. Унаслідок неотримання запланованих на січень – березень цього року коштів від державних зовнішніх запозичень і приватизації державного майна, план надходжень загального фонду у звітному періоді не виконано. Це звузило можливості для своєчасного і повного здійснення запланованих видатків і спричинило заборгованість перед ЄКР.

Надходження загального фонду державного бюджету у першому кварталі цього року становили 340,4 млрд грн, що на 34,7 млрд грн, або 9,3 відс., менше плану на звітний період.

У цих умовах для фінансування загального фонду державного бюджету залучалися залишки коштів на початок року і кошти ЄКР. У результаті обсяг коштів загального фонду державного бюджету, що обліковуються на рахунках Казначейства, з початку року зменшився на 12,3 млрд грн, або 97,0 відс., до 377 млн грн, заборгованість загального фонду державного бюджету за отриманими з ЄКР коштами на 01.04.2021 становила 10,3 млрд гривень.

Діаграма 9. У січні – березні 2021 року унаслідок невиконання плану надходжень загального фонду для здійснення витрат використовувались залишки на початок року і кошти ЄКР (кумулятивно)

4.2. У першому кварталі 2021 року унаслідок менших від плану видатків загальний фонд державного бюджету виконано з меншим від запланованого на звітний період дефіцитом, а спеціальний фонд – з профіцитом. Фінансування державного бюджету, зокрема погашення державного боргу і покриття дефіциту, здійснювалося насамперед за рахунок державних внутрішніх запозичень.

Виконання державного бюджету в частині фінансування наведено в додатку 4.

Державний бюджет у січні – березні 2021 року виконано з дефіцитом у сумі 25,4 млрд грн, або 10,1 відс. плану на рік. Загальний фонд виконано з дефіцитом у сумі 34,1 млрд грн, що на 49,0 відс. менше плану на звітний період (66,8 млрд гривень). Це спричинено невиконанням плану видатків (22,7 млрд грн) при перевиконанні плану доходів і повернення кредитів (10,1 млрд гривень).

Унаслідок здійснення видатків і надання кредитів у меншому обсязі, ніж отримано доходів і коштів від повернення кредитів, спеціальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом у сумі 8,7 млрд грн при запланованому на рік дефіциті 31,1 млрд гривень.

4.3. Унаслідок насамперед недонаходжень від державних зовнішніх запозичень і приватизації державного майна, у першому кварталі 2021 року не отримано більше чверті запланованих на звітний період надходжень для фінансування державного бюджету. Суттєвими є ризики неотримання на прийнятних умовах у визначених у Законі обсягах державних запозичень і невиконання бюджету за видатками та наданням кредитів.

У березні Мінфін вніс зміни до розпису фінансування Державного бюджету України на 2021 рік за типом боргового зобов'язання, збільшивши план на рік державних внутрішніх запозичень і погашення зобов'язань на 86,4 млн грн на підставі частини першої статті 16 БКУ у зв'язку із додатковими потребами для забезпечення платежів із погашення державного зовнішнього боргу (2,4 млрд грн) і меншими від запланованих виплат на погашення внутрішнього боргу (2,3 млрд гривень).

Починаючи з січня, Мінфін вносив зміни до помісячного розпису: у звітному періоді зменшено план на січень – березень 2021 року надходжень від державних зовнішніх запозичень на 17,5 млрд грн (порівняно з обсягом, передбаченим у помісячному розписі фінансування загального фонду Державного бюджету України на 2021 рік за типом боргового зобов'язання на цей період) і збільшено план внутрішніх запозичень на 37,8 млрд грн, залучення коштів ЄКР – на 7,6 млрд грн, погашення зобов'язань – на 20,2 млрд грн (у тому числі внутрішніх – на 17,8 млрд грн, зовнішніх – на 2,4 млрд гривень).

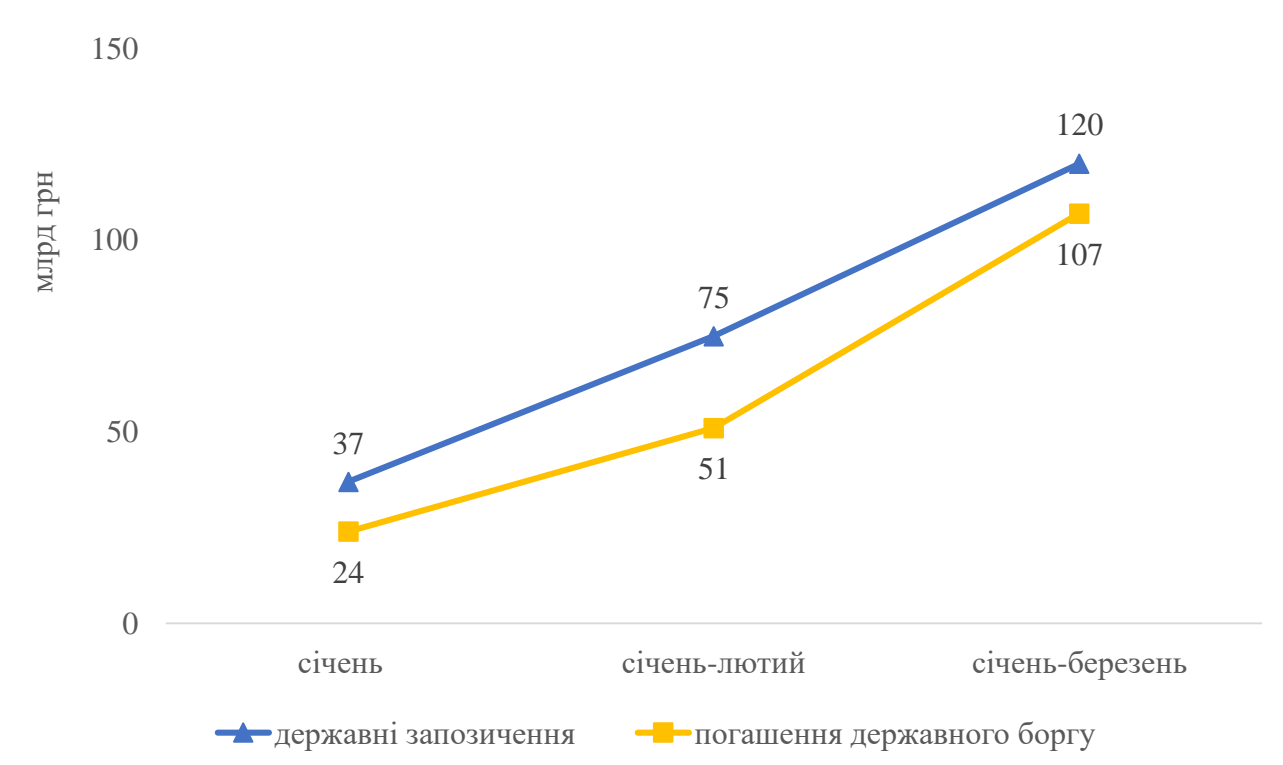
За результатами дослідження інформації Мінфіну, отриманої на запит Рахункової палати, зміни щодо погашення зобов'язань спричинені, зокрема, додатковими потребами у погашенні державного боргу, які не передбачені при формуванні розпису унаслідок розміщення короткострокових ОВДП у кінці грудня попереднього року і дострокового погашення кредиту Deutsche Bank, AG відповідно до укладеної 24.12.2020 кредитної угоди, а зміни щодо запозичень вносилися на підставі листів Казначейства щодо фактично отриманих надходжень та їх різниці від запланованих показників.

Внесення змін до розпису вже 29 січня, тобто майже зразу після затвердження, свідчить про прорахунки і неякісне планування показників фінансування державного бюджету, зокрема витрат на погашення державного боргу, як загалом на рік, так і помісячно.

Для фінансування державного бюджету надійшло 132,6 млрд грн, що на 56,0 млрд грн, або 29,7 відс., менше плану на звітний період. Зазначене в основному спричинене неотриманням до загального фонду державних зовнішніх запозичень.

Від державних запозичень отримано 119,8 млрд грн, або 90,3 відс. фінансування державного бюджету в частині надходжень і 31,0 відс. надходжень державного бюджету. Ці надходження менші на 50,6 млрд грн, або 29,7 відс., плану на звітний період, однак більші, ніж у відповідному періоді 2020 року, на 21,0 відс. і перевищили суму витрат на погашення зобов'язань на 12,1 відсотка.

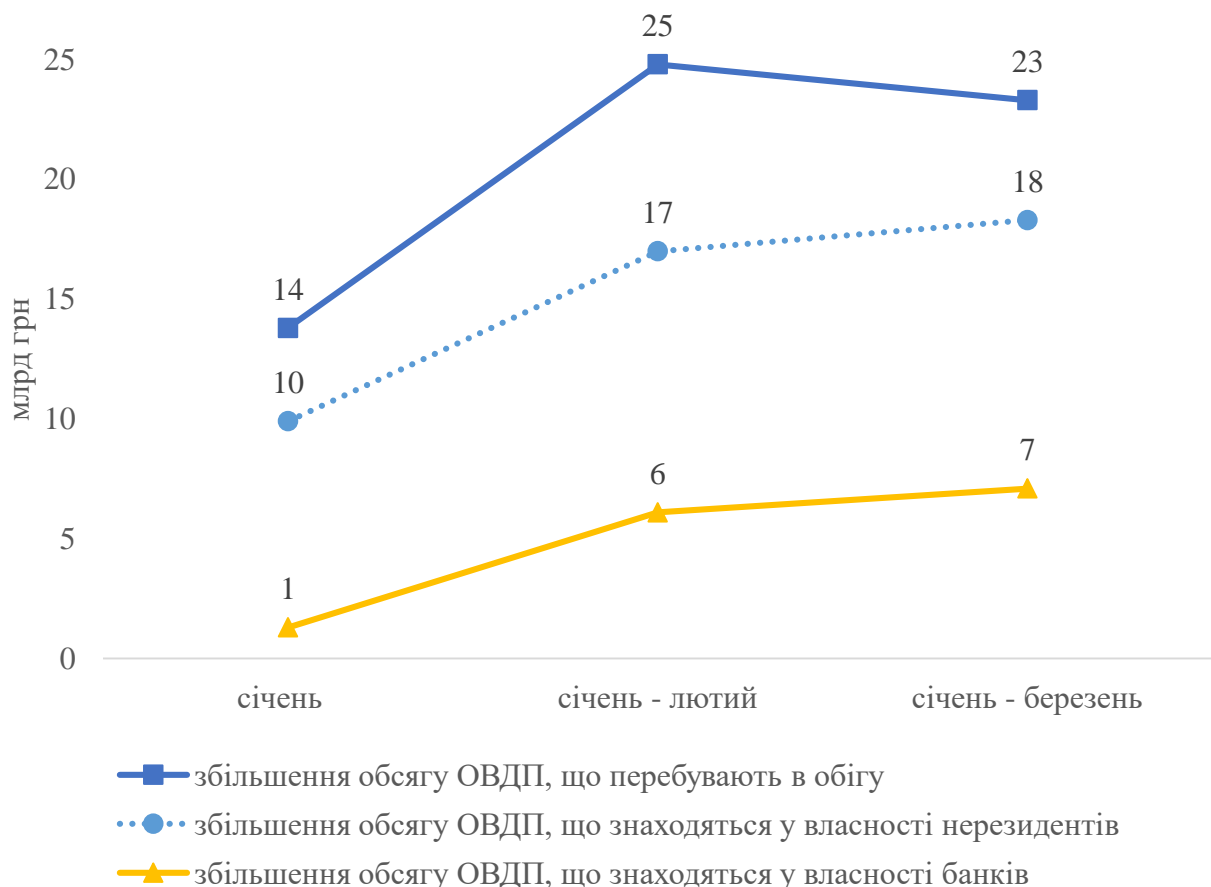
Діаграма 10. Державні запозичення у першому кварталі 2021 року перевищили витрати на погашення зобов'язань (кумулятивно)

На внутрішньому ринку отримано 99,1 відс. загального обсягу державних запозичень. Збільшений Мінфіном на 46,7 відс. до 118,7 млрд грн план надходжень від державних внутрішніх запозичень на січень – березень 2021 року виконано. Ці надходження на 85,5 відс. більші, ніж у відповідному періоді попереднього року, і частково замінили зовнішні запозичення.

З початку року обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився на 23,3 млрд грн, або 2,3 відс., до 1 трлн 14,9 млрд гривень. Найбільше зріс обсяг ОВДП у власності нерезидентів – на 18,3 млрд грн, або 21,7 відс., до 102,7 млрд гривень. У результаті у загальному обсязі ОВДП, що перебувають в обігу, частка ОВДП у власності нерезидентів зросла з 8,5 до 10,1 відс., що збільшує ризики дестабілізації фінансової ситуації у разі виходу нерезидентів з ринку внутрішніх запозичень.

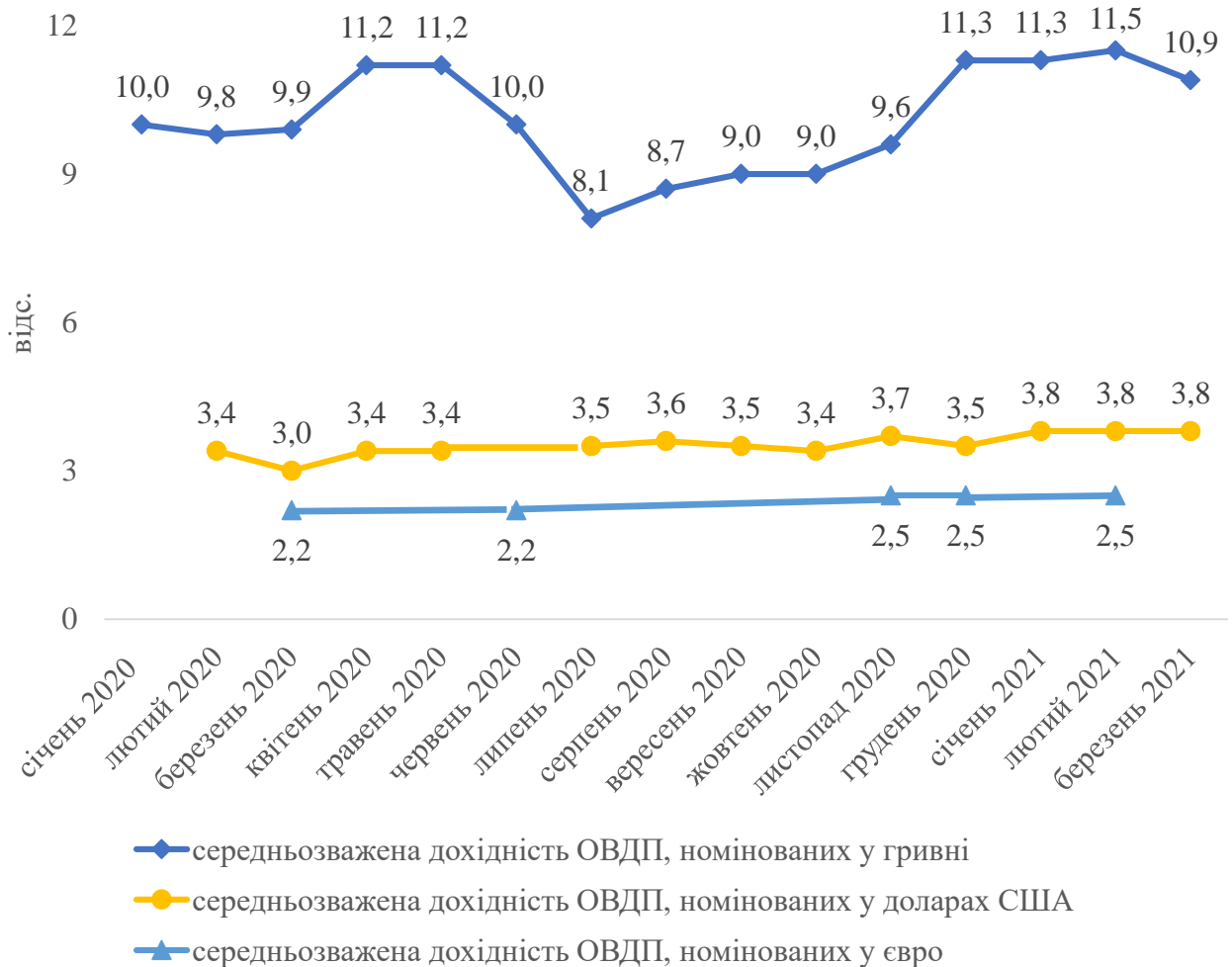
Діаграма 11. Обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився за рахунок їх придбання нерезидентами і банками (на кінець місяця, наростаючим підсумком)

Порівняно з 2020 роком, зросла середньозважена дохідність ОВДП, номінованих у гривні, – з 10,2 до 11,2 відс., доларах США – з 3,4 до 3,8 відс. та євро – з 2,3 до 2,5 відсотка. При цьому в умовах відсутності надходжень до загального фонду від зовнішніх запозичень і збільшення потреби у внутрішніх запозиченнях, Мінфін розміщував довгострокові гривневі ОВДП з

дохідністю 12,5 відсотка. Це збільшить видатки на обслуговування державного внутрішнього боргу у наступних бюджетних періодах.

Діаграма 12. Середньозважена дохідність розміщених у I кварталі 2021 року на первинному ринку ОВДП стала найвищою з початку 2020 року

Надходження від державних зовнішніх запозичень становили 1,1 млрд грн і отримані для реалізації інвестиційних проектів до спеціального фонду. Ці надходження на 327 млн грн, або 43,0 відс., більші, ніж у відповідному періоді попереднього року, однак на 88,6 відс. менші плану на січень – березень цього року, що спричинене системними недоліками в плануванні та використанні таких коштів, а також незадовільною діяльністю виконавців проектів.

У першому кварталі розміщення ОЗДП не здійснювалось, неотримання чергового траншу МВФ ускладнило залучення коштів від інших міжнародних фінансових організацій. У результаті загальний фонд не отримав 42,1 млрд грн, передбачених у плані надходжень від зовнішніх запозичень. Суттєвими є ризики недоотримання державних зовнішніх запозичень на прийнятних умовах у визначених у Законі обсягах у разі неохочення чергового траншу допомоги МВФ.

Мінфін в умовах тимчасового, на період встановлення КМУ карантину й обмежувальних заходів щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), припинення продажу об'єктів великої приватизації⁹ запланував на перший квартал цього року 3,2 млрд грн (26,7 відс. плану на рік) надходжень від приватизації державного майна. У результаті надходження коштів від приватизації державного майна на 2,7 млрд грн, або 83,4 відс., менші плану на звітний період. ВРУ прийняла Закон України від 30.03.2021 № 1365 „Про внесення зміни до розділу V „Прикінцеві та перехідні положення” Закону України „Про приватизацію державного і комунального майна” щодо відновлення проведення аукціонів з продажу об'єктів великої приватизації”, який частково скасував встановлені обмеження і розблокував процес великої приватизації з 01.05.2021.

Надходження від продажу/пред'явлення цінних паперів, отримані до спеціального фонду унаслідок дострокового погашення ФГВФО векселів, що видані ним в обмін на ОВДП, становили 2,0 млрд грн, що більше плану на звітний період в 3,3 раза і плану на рік – на 0,1 відсотка.

4.4. У січні – березні 2021 року в умовах перевищення державних запозичень над погашенням зобов'язань, загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу зменшився за рахунок ревальвації гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг. Витрати державного бюджету на погашення й обслуговування боргових і гарантованих державою зобов'язань, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли на 55,7 відс. і становили 38,0 відс. здійснених у першому кварталі витрат державного бюджету.

Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу зменшився на 37,6 млрд грн, або 1,5 відс., до 2 трлн 514,3 млрд гривень. При цьому зменшився зовнішній борг – на 69,2 млрд грн, або 4,6 відс., і збільшився внутрішній – на 31,6 млрд грн, або 3,1 відсотка.

За оцінкою Рахункової палати, ревальвація гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, зокрема євро на 5,8 відс., дол. США – на 1,4 відс., сприяла зменшенню боргу на 46,8 млрд грн, а перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення державного та гарантованого державою боргу на 9,2 млрд грн спричинило його збільшення.

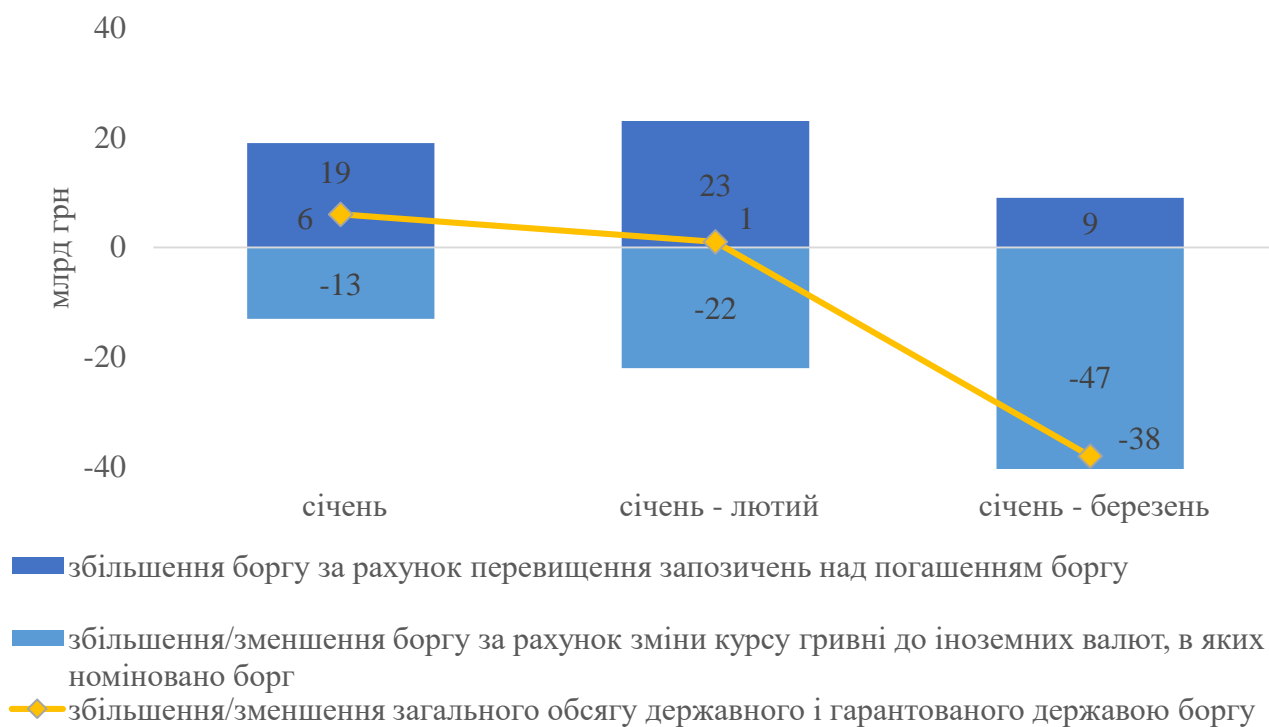
У звітному періоді в гривні запозичено 79,3 відс. державних запозичень, погашено – 61,6 відс. загальної суми погашеного боргу, в результаті частка боргу, номінованого в іноземній валюті, зменшилася з 65,0 до 63,1 відсотка.

У першому кварталі унаслідок ревальвації гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, при перевищенні державних запозичень над погашенням зобов'язань державний борг зменшився на 24,5 млрд грн, або 1,1 відсотка.

⁹ Закон України від 30.03.2020 № 540 „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)”.

При цьому витрати на погашення державного боргу, порівняно з відповідним періодом 2020 року, збільшилися на 74,2 відс. до 106,9 млрд грн, що на 0,7 відс. менше плану на звітний період.

Діаграма 13. Зміна загального обсягу державного і гарантованого державою боргу у першому кварталі 2021 року
(на кінець місяця, кумулятивно)

Гарантований державою борг зменшився на 13,1 млрд грн, або 4,5 відс., до 279,5 млрд гривень. Державні гарантії у звітному періоді надані на суму 9,8 млрд грн, у тому числі за запозиченнями:

- публічного акціонерного товариства „Українська залізниця” за позицією ЄБРР для реалізації Проєкту електрифікації української залізниці „Електрифікація залізничного напрямку Долинська-Миколаїв-Колосівка” на суму 150,0 млн євро (еквівалент 5,1 млрд грн);

- державного підприємства „Національна енергетична компанія „Укренерго” за позицією ЄІБ для реалізації Проєкту „Програма підвищення надійності підстанцій” – 136,0 млн євро (еквівалент 4,7 млрд гривень).

Витрати на виконання боргових зобов’язань за запозиченнями, залученими під державні гарантії у попередні роки, становили 2,3 млрд грн, або 32,3 відс. плану на звітний період. Невиконання плану спричинено насамперед прорахунками при складанні помісячного розпису державного бюджету.

Загалом витрати на виконання боргових зобов’язань за державним і гарантованим державою боргом становили 146,5 млрд грн, або 95,6 відс. плану на звітний період. Порівняно з відповідним періодом 2020 року, витрати на

погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу збільшилися на 52,4 млрд грн, або 55,7 відсотка. У результаті зросла частка витрат за борговими і гарантійними зобов'язаннями у витратах державного бюджету з 30,7 до 38,0 відс., що зменшило фінансові можливості для реалізації інших бюджетних програм.

V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети

5.1. У звітному періоді видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам менші плану на січень – березень 2021 року на 2,6 млрд грн, або 7,9 відс., унаслідок того, що не розпочато перерахування субвенцій за 7-ма бюджетними програмами на суму 2,1 млрд грн, видатки на надання субвенцій за 3-ма бюджетними програмами на 0,5 млрд грн, або 2,4 відс. менші плану.

Загалом із державного бюджету надано трансфертів місцевим бюджетам у сумі 30,3 млрд грн, із них спрямовано на:

- видатки закладів освіти й охорони здоров'я – 23,5 млрд грн, або 77,6 відс. загального обсягу наданих трансфертів;

- горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів – 3,9 млрд грн, або 13,0 відс.;

- будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автодоріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 2,6 млрд грн, або 8,5 відс.;

- реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок кредитів від ЄБРР, ЄІБ і МБРР – 0,1 млрд грн, або 0,3 відс.;

- інші видатки – 0,2 млрд грн, або 0,6 відсотка.

У січні – березні цього року видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам на 12,0 млрд грн, або 28,4 відс., менші, ніж у відповідному періоді попереднього року. Це здебільшого спричинено проведенням з державного бюджету видатків на оплату медичних послуг комунальним закладам охорони здоров'я за договорами з НСЗУ за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, які у першому кварталі 2020 року здійснювалися з місцевих бюджетів за рахунок медичної субвенції. Видатки державного бюджету на цю субвенцію у січні – березні попереднього року становили 14,6 млрд гривень.

5.1.1. Зволікання КМУ з прийняттям рішень про затвердження порядків і умов надання та розподілів деяких субвенцій призвело в окремих випадках до порушення вимог БКУ і відтермінування проведення видатків, що посилює ризики невикористання коштів у запланованих обсягах.

Згідно з вимогами частини другої статті 97 БКУ порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, що вперше визначена в законі про державний бюджет, затверджуються КМУ не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності, однак у встановлений термін КМУ не затвердив порядки й умови надання жодної з 7-ми вперше визначених у Законі субвенцій. Крім цього, КМУ не затвердив розподілів зазначених субвенцій. Як наслідок, у звітному періоді не розпочато проведення видатків державного бюджету на надання субвенцій за 3-ма новими бюджетними програмами.

У Законі джерелом надання із спеціального фонду державного бюджету частини субвенції у сумі 3,3 млрд грн за бюджетною програмою 3511210 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій” визначено надходження плати за ліцензії на провадження діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей. У звітному періоді, починаючи з лютого, на надання субвенції передбачалося спрямувати 833 млн гривень.

У січні – березні до спеціального фонду державного бюджету надійшло цієї плати у сумі 274 млн гривень. КМУ постановою від 03.02.2021 № 102 виклав у новій редакції порядок та умови надання цієї субвенції, однак станом на 01.04.2021 не затвердив розподілу субвенції між місцевими бюджетами. Відповідно, у лютому – березні перерахування субвенції не розпочато.

У лютому – березні не розпочато проведення видатків за новою бюджетною програмою 3811060 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на створення центрів культурних послуг” у сумі 50 млн грн, джерелом яких також визначено надходження до спеціального фонду державного бюджету плати за ліцензії на провадження діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей. У порушення вимог частини другої статті 97 БКУ КМУ не затвердив порядку й умов надання цієї субвенції.

У березні не розпочато проведення видатків за новою бюджетною програмою 2761230 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад” у сумі 5 млн гривень. У порушення вимог частини другої статті 97 БКУ КМУ не затвердив порядку й умов надання цієї субвенції.

У березні не розпочато перерахування місцевим бюджетам субвенції за новою бюджетною програмою 2911060 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення доступності ширококутного доступу до Інтернету в сільській місцевості” у сумі 40 млн грн, оскільки КМУ у порушення терміну, встановленого в частині другій статті 97 БКУ, не затвердив станом на 01.04.2021 порядку й умов надання цієї субвенції.

Крім цього, КМУ станом на 01.04.2021 не затвердив або затвердив з порушенням терміну, встановленого в частині другій статті 97 БКУ, порядки та умови надання вперше визначених у Законі субвенцій за 4-ма новими бюджетними програмами:

- 2211280 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на заходи, спрямовані на боротьбу з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками під час навчального процесу у закладах загальної середньої освіти” (не затвердив);

- 2511240 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі” (не затвердив);

- 2911050 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг” (постановою від 24.03.2021 № 249, або на 53 дні пізніше);

- 3411220 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток спортивної інфраструктури” (постановою від 17.03.2021 № 226, або на 46 днів пізніше).

У звітному періоді надання цих субвенцій не планувалось і не здійснювалось.

З січня планувалося розпочати проведення видатків за бюджетною програмою 2511180 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, підтримку малих групових будинків та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа”, однак КМУ не вніс змін до порядку й умов надання цієї субвенції. У результаті, місцевим бюджетам у звітному періоді не розпочато перерахування субвенції у сумі 2,8 млн гривень.

5.1.2. Видатки державного бюджету на надання субвенцій місцевим бюджетам на інвестиційні проєкти за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою до спеціального фонду державного бюджету від ЄБРР, ЄІБ і МБРР, на 1,6 млрд грн, або 95,2 відс., менші плану на звітний період, при цьому за двома бюджетними програмами не розпочато проведення видатків на суму 1,2 млрд гривень. Це, зокрема, зумовлено довготривалим узгодженням із кредиторами договорів, які укладаються для реалізації цих проєктів.

У січні – березні планувалося розпочати проведення видатків за бюджетною програмою 2761600 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України” на суму 1 млрд 112 млн грн, із них за рахунок кредиту від ЄІБ – 1,1 млрд грн, коштів загального фонду державного бюджету – 12 млн гривень. КМУ постановою від 17.03.2021 № 204 розподілив між місцевими бюджетами частину цієї субвенції на суму 1 млрд 347 млн грн, або 81,6 відс. плану на рік (1 млрд 650 млн грн), однак у звітному періоді субвенція місцевим бюджетам не надана, що, за інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Мінфіну, пояснено необхідністю укладання додаткових угод про передачу коштів позики внаслідок зміни територіального устрою України.

З березня планувалося розпочати проведення видатків за бюджетною програмою 3511640 „Субвенція з державного бюджету міському бюджету

міста Харкова на подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові” у сумі 39 млн грн за рахунок кредитів від ЄБРР і ЄІБ, однак субвенція не надана, що, за інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати, пояснено, зокрема, незавершенням процедур закупівель.

Крім цього, менші плану видатки державного бюджету на реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок кредитів від ЄБРР, ЄІБ і МБРР за бюджетними програмами:

- 3511670 „Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпра на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі” – на 260 млн грн, або 92,8 відс., що, за інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати, пояснено змінами у графіку виконання будівельних робіт;

- 2311600 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реформування регіональних систем охорони здоров’я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проєкту „Поліпшення охорони здоров’я на службі у людей” – на 184 млн грн, або 75,2 відс., що, за інформацією Мінфіну, отриманою на запит Рахункової палати, пояснено виконанням підрядником робіт з будівництва кардіологічного центру в м. Вінниці з відставанням від графіка, у результаті строк виконання цих робіт подовжено до 15.12.2021.

5.2. Доходи місцевих бюджетів у січні – березні 2021 року становили 111,9 млрд грн, або 22,8 відс. плану на рік, і змінилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 2,8 млрд грн, або 2,4 відсотка.

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів із державного бюджету, порівняно з січнем – березнем попереднього року, збільшилися на 9,3 млрд грн, або 12,8 відс., – до 81,6 млрд грн, їх частка у загальному обсязі доходів зросла на 9,8 відс. пункту – до 72,9 відсотка.

У січні – березні надходження ПДФО становили 45,1 млрд грн і, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли на 4,4 млрд грн, або 10,8 відс., здебільшого за рахунок зростання середньої заробітної плати на 16,6 відсотка.

Крім того, порівняно з січнем – березнем попереднього року, зросли, зокрема:

- власні надходження бюджетних установ – на 1,3 млрд грн, або 42,7 відс., становили 4,2 млрд грн;

- надходження єдиного податку з фізичних осіб – на 1,1 млрд грн, або 14,8 відс., становили 8,4 млрд грн;

- надходження податку на майно – на 963 млн грн, або 11,5 відс., становили 9,4 млрд грн;

- надходження податку на прибуток – на 634 млн грн, або 22,5 відс., становили 3,5 млрд гривень.

Водночас зменшилися, зокрема, надходження:

- коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту – на 302 млн грн, або 69,7 відс., становили 131 млн грн;
- грантів (дарунків), що надійшли до бюджетів усіх рівнів від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ – на 77 млн грн, становили 5 млн гривень.

Законом України від 15.12.2020 № 1081 „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” внесено зміни до частини першої статті 64 БКУ, відповідно до яких з 1 січня 2021 року унормовано зарахування на постійній основі до бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад 13,44 відс. акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального. До відповідних бюджетів надійшло 2 млрд грн цього податку, що на 0,5 млрд грн, або 31,3 відс., більше, порівняно з відповідним періодом попереднього року.

5.3. Видатки місцевих бюджетів у січні – березні 2021 року проведені в сумі 92,8 млрд грн, або 18,9 відс. плану на рік, що менше, ніж у відповідному періоді попереднього року, на 6,4 млрд грн, або 6,5 відсотка. Частка видатків місцевих бюджетів без трансфертів до державного бюджету у видатках зведеного бюджету зменшилася на 5,6 відс. пункту до 26,7 відсотка.

У січні – березні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшилися видатки на:

- охорону здоров'я – на 15,1 млрд грн, або 75,0 відс., що насамперед зумовлено проведенням з державного бюджету видатків на оплату медичних послуг, які у першому кварталі 2020 року здійснювалися з місцевих бюджетів за рахунок трансфертів із державного бюджету;
- житлово-комунальне господарство – на 1,1 млрд грн, або 20,9 відс.;
- економічну діяльність – на 1 млрд грн, або 11,3 відс.;
- соціальний захист і соціальне забезпечення – на 0,3 млрд грн, або 6,0 відс.;
- охорону навколишнього природного середовища – на 42 млн грн, або 29,3 відсотка.

Водночас збільшилися видатки на:

- освіти – 9 млрд грн, або 20,8 відс.;
- загальнодержавні функції – 1,3 млрд грн, або 15,7 відс.;
- духовний і фізичний розвиток – 0,7 млрд грн, або 14,3 відсотка.

Поточні видатки проведено в сумі 85,8 млрд грн, або 92,5 відс. загального обсягу, капітальні – 7 млрд грн, або 7,5 відсотка.

Для забезпечення проведення захищених видатків загального фонду місцевих бюджетів з ЄКР на покриття тимчасових касових розривів надано позик

у сумі 430 млн грн, що на 211 млн грн, або 32,9 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року. У січні – березні ці позики отримали 94 бюджети територіальних громад. На 1 квітня 2021 року заборгованість за наданими з початку року позиками становила 90 млн гривень.

У січні – березні 2021 року з місцевих бюджетів до державного бюджету перераховано трансферти в сумі 2,9 млрд грн, або 27,3 відс. плану на рік, що більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, на 7,5 відс., у тому числі до:

- загального фонду для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій реверсну дотацію в сумі 2,6 млрд грн, або 100,0 відс. плану на січень – березень і 25,0 відс. плану на рік;

- спеціального фонду субвенцію на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів у сумі 0,3 млрд грн, або 98,1 відс. плану на рік.

5.4. Обсяг тимчасово вільних коштів окремих місцевих бюджетів, розміщених у січні – березні 2021 року за рішеннями місцевих рад на депозитних рахунках в установах державних банків, зменшився, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 11,7 відсотка.

Органи місцевого самоврядування, здебільшого територіальні громади, розмістили за відсотковими ставками від 5,5 до 7,5 тимчасово вільні кошти 122-х місцевих бюджетів у сумі 10,9 млрд грн, із них 60,6 відс. – кошти загального фонду. Найбільше розміщено коштів місцевих бюджетів Донецької області – 2,4 млрд грн, або 21,7 відс. загального обсягу, Харківської – 2 млрд грн, Дніпропетровської – 1,7 млрд гривень.

Станом на 01.04.2021 на депозитних рахунках залишилися кошти 119-ти місцевих бюджетів у сумі 9 млрд грн, з яких 5 млрд грн – кошти 100-та бюджетів територіальних громад, 3,8 млрд грн – 11-ти обласних бюджетів, 0,2 млрд грн – 8-ми районних бюджетів.

Крім того, тимчасово вільні кошти бюджету Маріупольської міської територіальної громади у сумі 218 млн грн спрямовано на придбання ОВДП з терміном обігу до 3-х і 6-ти місяців. Від погашення ОВДП, придбаних у грудні 2020 року, до цього бюджету надійшло 120 млн грн, доходу – 3 млн гривень.

До доходів місцевих бюджетів надійшло плати за розміщення тимчасово вільних коштів у сумі 51 млн грн, що на 77 млн грн, або 60,3 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року, що здебільшого зумовлено зменшенням ставок за депозитами, на яких розміщувалися кошти місцевих бюджетів (у січні – березні 2020 року – від 9 до 13,5 відсотка).

5.5. Місцевий борг зменшився з початку року на 0,9 млрд грн, або 3,6 відс., до 24,1 млрд грн, здебільшого за рахунок перевищення витрат на погашення боргу над обсягом запозичень.

Внутрішній борг зменшився на 0,9 млрд грн, або 4,4 відс., до 19,9 млрд грн, з яких зобов'язання за середньостроковими позиками, які надавалися місцевим бюджетам упродовж 2009 – 2014 років з ЄКР, 9 млрд гривень. Зовнішній борг збільшився на 0,1 відс. до 4,2 млрд гривень.

Крім того, гарантовані обласними радами та територіальними громадами борги на 01.04.2021 становили 8,4 млрд грн, з них зовнішні – 7,1 млрд гривень.

Пропозиції

Для усунення виявлених відхилень і порушень при виконанні Закону Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати Кабінетові Міністрів України:

- вжити заходів щодо забезпечення виконання плану надходжень для фінансування державного бюджету, зокрема коштів від державних зовнішніх запозичень і приватизації державного майна;

- забезпечити пришвидшення темпів реалізації проєктів, своєчасне та повне використання коштів кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, що залучаються до спеціального фонду державного бюджету;

- забезпечити якнайшвидше затвердження порядків використання коштів за окремими бюджетними програмами або внесення змін до них;

- доручити ГРБК якнайшвидше затвердити за погодженням з Мінфіном паспорти бюджетних програм;

- виконати вимогу частини п'ятої статті 24¹ БКУ і завершити розподіл коштівДФРР;

- забезпечити якнайшвидший розподіл коштів за напрямками (об'єктами, заходами) за бюджетними програмами на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу і здійснення природоохоронних заходів, визначеними у статті 28 Закону;

- забезпечити проведення видатків і надання кредитів за бюджетними програмами на реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій;

- доручити ГРБК вжити заходів щодо зменшення обсягів простроченої дебіторської і кредиторської заборгованостей;

- прийняти рішення щодо порядків і умов надання та розподілів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, перерахування яких потребує нормативно-правового врегулювання, для проведення запланованих видатків.

Голова Рахункової палати

В. В. Пацкан

Додаток 1

до Висновку про результати
аналізу виконання закону про
Державний бюджет України
на 2021 рік у першому кварталі

**Основні прогностні макропоказники економічного і
соціального розвитку України на 2021 рік**

№ з/п	Показники	Прогноз (постанова КМУ від 29.07.2020 № 671)	Січень - березень, факт
1.	Валовий внутрішній продукт реальний, у відс. до відповідного періоду попереднього року	104,6	98,0
2.	Індекс споживчих цін до грудня попереднього року, відс.	107,3	104,1
	у середньому до відповідного періоду попереднього року, відс.	108,1	107,4
3.	Індекс цін виробників промислової продукції до грудня попереднього року, відс.	108,7	115,3
4.	Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн	13 632	12 835
	номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, у відс. до відповідного періоду попереднього року	112,1	108,5
5.	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США	-10 416	-625
6.	Експорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	102,9	106,6
7.	Імпорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	110,6	104,3
8.	Обмінний курс гривні (в середньому за період):		
	за долар США	29,10*	27,97
	за євро	31,43*	33,76

*За інформацією Мінфіну.

Додаток 2

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2021 рік у першому кварталі

Виконання плану доходів державного бюджету, млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2021 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – березень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	1 090	252	23,1	210	220	104,7
	<i>з них:</i>						
1.	ПДФО	138	29,6	21,5	30	29,6	98,2
2.	Податок на прибуток підприємств	108	31	28,5	29	31	105,4
3.	Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	34	10,6	30,9	8,6	10,6	122,2
4.	Акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів	83	15	17,8	14	12	84,5
5.	Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів	56	16	29,1	1,6	3,4	211,1
6.	ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	136	39	28,5	35	39	112,3
7.	ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	333	77	23,2	75	77	103,3
8.	Ввізне мито	32	8,1	25,3	5,5	5,9	107,9
9.	Частина чистого прибутку державних підприємств і дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	29	1,3	4,7	0,9	1,3	157,3
10.	Кошти, що перераховуються НБУ	33	–	–	–	–	–
11.	Власні надходження бюджетних установ	45	12	26,8	–	–	–

Додаток 3

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2021 рік у першому кварталі

Виконання плану видатків державного бюджету, млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2021 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – березень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ <i>з них:</i>	1 332	277	20,8	277	254	91,8
1.	Загальнодержавні функції	215	47	21,7	50	46	92,1
	<i>зокрема, обслуговування боргу та виплати за державними деривативами</i>	160	37	23,4	39	37	96,8
2.	Оборона	121	21	17,3	26	19	73,1
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	167	32	19,2	33	29	88,7
4.	Економічна діяльність	97	10	10,2	5	3	75,3
5.	Охорона навколишнього природного середовища	9	1	9,8	1	1	87,3
6.	Охорона здоров'я	162	35	21,5	35	33	91,9
7.	Духовний і фізичний розвиток	19	2	10,8	3	2	71,1
8.	Освіта	66	13	20,0	10	9	88,6
9.	Соціальний захист і соціальне забезпечення	315	86	27,2	86	84	98,0
	<i>зокрема, соціальний захист пенсіонерів</i>	195	49	25,0	49	49	100,0
10.	Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	161	30	18,9	28	28	99,5

Додаток 4

до Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2021 рік у першому кварталі

**Дефіцит / фінансування державного бюджету
у першому кварталі 2021 року, млрд грн**

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2021 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – березень	виконано	відс. виконання
	<i>ДЕФІЦИТ (ряд. I – ряд. II) / ФІНАНСУВАННЯ (ряд. III – ряд. IV)</i>	252	25	10,1	67	34	51,0
I.	Доходи і повернення кредитів	1 099	254	23,1	211	221	104,8
II.	Видатки і надання кредитів	1 351	279	20,7	278	255	91,8
III.	Фінансування в частині надходжень – всього,	721	132	18,4	174	141	80,8
	<i>зокрема:</i>						
3.1.	Внутрішні запозичення	497	119	23,9	119	119	100,0
3.2.	Зовнішні запозичення	204	1	0,5	42	–	–
3.3.	Надходження від приватизації державного майна	12	1	4,4	3	1	16,6
3.4.	Фінансування за рахунок коштів ЄКР	–	10	–	10	10	98,7
3.5.	Зміни обсягів бюджетних коштів (витрачання залишків бюджетних коштів на початок року)	5	–	–	–	11	–
IV.	Фінансування в частині витрат – всього,	469	107	22,8	108	107	99,3
	<i>зокрема:</i>						
4.1.	Погашення внутрішнього боргу	367	93	25,3	94	93	99,2
4.2.	Погашення зовнішнього боргу	101	14	13,6	14	14	99,8

Перелік діаграм

Назва	Сторінка
Діаграма 1. Зменшення реального ВВП у першому кварталі 2021 року більше, ніж у попередньому кварталі та відповідному періоді 2020 року	8
Діаграма 2. Індекс приросту споживчих цін у першому кварталі в 2021 році найвищий з 2016 року	9
Діаграма 3. Перевиконання/невиконання плану на перший квартал 2021 року окремих доходів загального фонду	11
Діаграма 4. Обсяг надміру сплачених до державного бюджету платежів з початку 2021 року збільшився в півтора раза	14
Діаграма 5. У першому кварталі 2021 року залишок невідшкодованих платникам сум ПДВ збільшився	14
Діаграма 6. Збільшення/зменшення окремих доходів державного бюджету в першому кварталі 2021 року, порівняно з першим кварталом 2020 року	18
Діаграма 7. Видатки державного бюджету у першому кварталі 2016 – 2021 років	19
Діаграма 8. Посилюється залежність здійснення пенсійних виплат від отримання ПФУ позик з ЄКР	31
Діаграма 9. У січні – березні 2021 року унаслідок невиконання плану надходжень загального фонду для здійснення витрат використовувались залишки на початок року і кошти ЄКР (кумулятивно)	32
Діаграма 10. Державні запозичення у першому кварталі 2021 року перевищили витрати на погашення зобов'язань (кумулятивно)	34
Діаграма 11. Обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився за рахунок їх придбання нерезидентами і банками (на кінець місяця, наростаючим підсумком)	35
Діаграма 12. Середньозважена дохідність розміщених у I кварталі 2021 року на первинному ринку ОВДП стала найвищою з початку 2020 року	36
Діаграма 13. Зміна загального обсягу державного і гарантованого державою боргу у першому кварталі 2021 року (на кінець місяця, кумулятивно)	38

Перелік додатків

Назва	Сторінка
Додаток 1. Основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2021 рік	48
Додаток 2. Виконання плану доходів державного бюджету, млрд грн	49
Додаток 3. Виконання плану видатків державного бюджету, млрд грн	50
Додаток 4. Дефіцит / фінансування державного бюджету у першому кварталі 2021 року, млрд грн	51